

У номері:

Газета Тернопільської районної ради

ПОДІЛЬСЬКЕ СЛОВО

20 сторінок

№11 (5166) П'ятниця, 11 березня 2016 року

● 4 стор.

о. Євген Флиста: "Всевишній дає нам випробування, щоб ми усвідомили цінності, яких раніше не помічали".

● 14 стор.

Знайомтесь: Сергій Ткачов та його історична розвідка про таємниці життя графа Баворовського.

● 16 стор.

Журналіст Валерій Макеєв презентував у Тернополі книгу-спогад "100 днів полону, або Позивний 911".

3 стор.

Голова Тернопільської ОДА Степан Барна, народний депутат України Тарас Юрик, голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, голова Тернопільської РДА Олександр Похилий, керуючий справами Тернопільської районної ради Богдан Ящик, начальник відділу освіти Тернопільської РДА Василь Цаль, Ігровицький сільський голова Галина Голик, завідувача Ігровицьким ДНЗ Світлана Містерман, директор Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. Ігор Пелішко, директор ТзОВ "Зодчий" Олег Жеребний з дошкільнятами села Ігровиця.

Якість, яка не підведе

46027 м. Тернопіль, вул. С. Будного, 4а
тел/факс: +38 (0352) 25 44 35, 25 37 59
www.lanclaas.com.ua e-mail: office@lanclaas.com.ua

LAN **CLAAS**

приватне підприємство

Землевласник-СЛ

- приватизація земельних ділянок
- землевпорядні та геодезичні роботи
- виготовлення кадастрових номерів

м.Тернопіль Пр-т. С. Бандери 34А, 2
вул. Кривоноса 10 (четвертий поверх)
тел. 52-02-07, 42-42-70, (067) 354-65-67

НАСІННЯ

багаторічних, однорічних трав
конюшини
люцерни
буркуну
кукурудзи
кормових та цукрових буряків
сидеральних та медоносних культур
трав'яни суміші для пасовищ та сінокосів
газонні суміші усіх видів

ПОСЛУГИ ПО ОЧИСТЦІ НАСІННЯ

СУМІШІ

для сінокосів, пасовищ та газонів усіх видів

КОМБІКОРМИ ТА КОНЦЕНТРАТИ

від виробника (Пан Курчак)

для відгодівлі свійських тварин: курка-бройлер, курка-несучка, качки, гуси, свині, кролі, перепели

ПП «Тернопільнасіння»
с.Івачів Долішній, вул. Бригадна, 2/6
тел. (0352) 29-61-96, 29-61-41, (067) 909-01-90, (067) 742-19-34, (097) 299-39-99, (050) 377-24-84
nasin76@ukr.net, Ternopil_06@mail.ru

Низькі ціни!
Знижки для гуртових покупок!

● Анонс

Передплачуйте газету "Подільське слово" в електронній версії

Відтепер читачі газети "Подільське слово" можуть оформити передплату нашого видання в електронній версії.

Для цього необхідно надіслати на електронну адресу редакції: podilske_slovo@ukr.net

інформацію про себе (прізвище, ім'я, по батькові або назва організації чи підприємства, контактний телефон, вказати електронну адресу для направлення рахунку на оплату вартості передплати електронної версії газети). За допомогою мобільного теле-

фону, комп'ютера чи планшета читайте газету в будь-який зручний для Вас час і в будь-якому місці.

Ціна на електронну версію газети "Подільське слово" на 2016 рік для населення – 61,70 грн., для організацій – 73,70 грн.

● Шевченківські дні

● Місцеве самоврядування

Народний аматорський хор БК селища Велика Березовиця (керівник Наталія Лук'янчук, концертмейстер Любомир Храпун) виконали на сцені Тернопільського районного будинку культури пісню на слова Тараса Шевченка "Реве та стогне Дніпр широкий".

9 березня цього року в Тернопільському районному будинку культури відбулися урочистості з нагоди 202-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка "У віках ми чуємо голос твій, Тарасе!". В заході взяли участь голова Тернопільської районної державної адміністрації Олександр Похилий, заступник голови Тернопільської районної ради Микола Михальчин, керуючий справами Тернопільської районної ради Богдан Ящик, працівники Тернопільської райдержадміністрації і представники громадськості. Зі словами благословення до присутніх звернувся парох церкви Вознесіння Господнього селища Велика Березовиця отець Василь Брона. Патріотичні українські пісні гостям заходу подарували солісти Тернопільського районного будинку культури та самодіяльні колективи Тернопільського району.

Фоторепортаж — у наступному номері "Подільського слова".

Фото Ярослава СТАРЕПРАВО.

● Медіа-простір

Під час семінару в Тернопільській ОДА з питань роздержавлення ЗМІ (зліва направо): керівник проекту, голова Тернопільського прес-клубу Анжела Кардинал, координатор проекту, журналіст Володимир Андрійшин, керуючий справами виконавчого апарату обласної ради Ігор Дулеба, заступник голови — керівник апарату ОДА Ігор Вонс, перший секретар Національної спілки журналістів України, в. о. голови НСЖУ Сергій Томіленко.

Роздержавлення ЗМІ: перші кроки

У зв'язку з прийняттям Закону України "Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації" Тернопільський прес-клуб у партнерстві з Тернопільською облдержадміністрацією за підтримки програми "Український Медійний Проект (У-Медіа)" реалізовує проєкт "Реформа роздержавлення в Тернопільській області".

За інформацією голови Тернопільського прес-клубу Анжели Кардинал, завдання проєкту — максимально допомогти редакціям комунальних газет області, засновниками чи співзасновниками яких є місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування (обласна, районні ради) пройти процес реформування, який триватиме 3 роки, правильно зробити поступові кроки в рамках вимог закону. Головна мета цього проєкту,

каже Анжела Кардинал, — допомогти редакторам і колективам редакцій зберегти газети, які в процесі реформування мають стати виданнями суб'єктів господарювання на приватній основі. Для цього в планах Тернопільського прес-клубу в рамках проєкту "Реформа роздержавлення в Тернопільській області" — семінари, тренінги для редакторів та працівників газет на теми медіаменеджменту, організації рекламної служби, особливостей роботи редакцій, в нових умовах.

Перший семінар з участю редакторів газет та представників засновників комунальних державних ЗМІ — голів, заступників голів РДА та районних рад, представників ОДА та обласної ради — відбувся в Тернопільському прес-клубі 3 березня ц. р. Семінар був присвячений роз'ясненню положень, термінів і способів реалізації Закону України "Про реформування державних і комунальних друкованих засобів

масової інформації".

Максимально корисним для учасників семінару було спілкування із Сергієм Томіленком — першим секретарем Національної спілки журналістів України, в. о. голови НСЖУ, експертом з питань реформи медіа. Оскільки робочою групою НСЖУ роками велася системна робота із супроводу проєкту і прийняття Закону України "Про реформування державних і комунальних ЗМІ", Сергій Томіленко представив Дорожню карту реформування друкованих ЗМІ, на яку орієнтуються фахівці провідного державного органу — Держкомтелерадіо і на яку доцільно зараз орієнтуватися редакторам комунальних газет, їх засновникам, учасникам реформи. Сергій Томіленко зробив акцент на першочергових кроках редакцій газет, які бажають брати участь у першому етапі реформування ЗМІ — в 2016 році, у так званому пілотному проєкті.

Адмінреформа: переваги і ризики

Схід села з питань адмінреформи — актуальна сьогодні форма спілкування представників влади та органів місцевого самоврядування з громадою. "Подільське слово" публікувало про такий захід у Соборному (нова назва села Жовтневе згідно із законом України про декомунізацію). Такому ж питанню присвятили схід села минулої неділі у Чернелеві-Руському з участю депутата Тернопільської районної ради від партії "Громадський рух "Народний контроль" Володимира Перога, Чернелево-Руського сільського голови Михайла Дручка, голови Тернопільської райдержадміністрації Олександра Похилого.

"Суспільство зазнає змін, в Україні відбувається децентралізація відповідно до прийнятих Верховною Радою законів, створюються об'єднані територіальні громади. Практично це стосується кожного з нас, — вважає депутат Тернопільської районної ради Володимир Періг. — Тому мешканці населених пунктів повинні знати, що відбувається, думати разом над тим, як об'єднуватися, з ким об'єднуватися, що чекає громаду в перспективі".

Поінформованість — річ корисна. Схід села у Чернелеві-Руському зібрав у місцевому будинку культури значну кількість мешканців. Це ознака того, що люди небайдужі до подій у державі, до кроків і дій влади, до того, яким є сьогодні і яким буде завтрашній день: які дороги, яке фінансування соціальної сфери, які зарплати і можливості працевлаштування для молоді.

Скільки людей — стільки й думок. Велика кількість запитань до організаторів сільського сходу засвідчила, що сприйняття реформ у місцевому самоврядуванні не є однозначним. "Об'єднання в терито-

ріальні громади лише стартувало, наслідки для сіл, які об'єдналися, будемо мати можливість побачити з часом, — каже Чернелево-Руський сільський голова Михайло Дручок. — Я не поспішав і не поспішаю підштовхувати наші села до об'єднання з іншими громадами, адже з досвіду добре знаю, що дуже часто зміни і обіцянки "згори" обертаються для людей негативними наслідками. І зараз є ризики. Чи буде можливість за умов об'єднання утримувати наші школи, дитячий садок, заклади культури? Є багато непротстих запитань, на які сьогодні нема відповідей і гарантій".

Цікавим і, без сумніву, корисним було спілкування мешканців Чернелево-Руського з головою Тернопільської райдержадміністрації Олександром Похилим. Олександр Ігорович зазначив, що децентралізації сьогодні нема альтернативи — це продиктовано євроінтеграційними процесами в Україні. Об'єднання громад навколо фінансово спроможних і сильних центрів є виправданим, держава цьому сприяє, для цього вносяться зміни в податкове та інше законодавство, прийнято державні програми фінансування та підтримки. Голова райдержадміністрації розповів про функціонування двох об'єднаних територіальних громад у Тернопільському районі — Байковецької та Великогаївської, перша з яких об'єднала 7 сіл, друга — 14.

— Байковецька та Великогаївська об'єднані громади зараз налагоджують життєдіяльність на нових засадах, — наголосив голова Тернопільської райдержадміністрації Олександр Похилий. — Через певний час усі зможуть побачити результати, і відповідно приймати рішення про нові об'єднання. За чинним українським законодавством, зараз це право мешканців конкретного населеного пункту.

● Податкові новини

Ви запитували на семінарах

Чи є обов'язковою індексація зарплати?

Індексацію проводити обов'язково. Це закріплено у статті 95 Кодексу законів про працю, нюанси її проведення розписані в Порядку проведення індексації № 1078 від 17.07.03 р.

Чи подається річна декларація, якщо громадянин отримав спадщину від члена сім'ї першого ступеня споріднення?

Ні, не подається. Якщо спадщина отримана від члена сім'ї першого ступеня споріднення, то й немає обов'язку подання декларації.

За інформацією щодо проведення тематичних семінарів та інших аналогічних заходів слідкуйте на суб-сайті ГУ ДФС у Тернопільській області, у ЗМІ та соціальній мережі Facebook (Тернопільська ОДПІ — <https://www.facebook.com/Тернопільська-ОДПІ-437913149745577/>).

Відділ організації роботи Тернопільської ОДПІ

Управління соціального захисту населення Тернопільської районної державної адміністрації оголошує конкурс на заміщення вакантної посади головного спеціаліста з питань оплати, нормування та продуктивності праці відділу з питань праці та соціально-трудова відносин управління соціального захисту населення Тернопільської районної державної адміністрації.

Особи, які бажають взяти участь у конкурсі, подають такі документи: заяву про участь у конкурсі; особову картку (форма П-2 ДС) з відповідними додатками; дві фотокартки розміром 4 x 6 см.; копію паспорта громадянина України; копію ідентифікаційного номеру; копію документа про освіту; декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 рік; попередження про спеціальні обмеження щодо прийняття на державну службу; згоду на збір та обробку персональних даних.

Вимоги до учасників конкурсу: володіння державною мовою, повна вища економічна освіта, володіння ПК, стаж роботи не менше 2-х років.

Довідки за телефоном: 53-25-99. Документи приймаються впродовж місяця з дня опублікування оголошення.

Колектив Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. та учні школи сумують з приводу передчасної смерті заступника директора з навчально-виховної роботи, вчителя хімії, біології та основ здоров'я, старшого вчителя, вчителя вищої категорії **Марії Володимирівни Слівінської**. Пішла з життя педагог з великої літери, людина чуйна, добра. 40 років працювала Марія Володимирівна в стінах Ігровицької школи. За цей час вона простелила дорогу у доросле життя випускникам, сіяла добре і вічне в душі кожної дитини. Колеги, батьки, учні любили і поважали її за чуйне і добре серце, за материнську теплоту і розуміння, за те, що вона завжди підтримувала ініціативу, захоючувала творчість, помічала і схвалювала найменшу іскринку нового. Ми не в змозі змінити обставини, лише просимо Всевишнього дати сил рідним перенести біль втрати, а душу покійної прийняти в Царство Небесне. Хай земля їй буде пухом! Співчуваємо рідним і близьким.

У “Світі малечі”

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ.
Фото автора.

“Усі ми родом із дитинства”, — каже герой повісті “Маленький принц” відомого французького письменника і військового льотчика Антуана де Сент-Екзюпері. В дитинстві діти готуються до дорослого життя. Виховуючи дітей, ми виховуємо майбутнє України. Дошкільна освіта закладає основу для здобуття необхідних навичок, успішного навчання, соціальної адаптації та особистого розвитку. Сьогодні в Тернопільському районі функціонує 31 дошкільний навчальний заклад, в яких працюють 180 педагогічних працівників і виховується більше півтори тисячі дітей.

У третій день весни в Ігровиці Тернопільського району завдяки спільним зусиллям обласної, районної і сільської влади відкрили дошкільний навчальний заклад “Світ малечі”. Приміщення дитячого садка збудоване в 1960 році. Оскільки садок був на балансі місцевого колективного господарства, наприкінці 1990-их років, коли в Україні відбулася реорганізація колгоспів, його довелося закрити.

Відновлення роботи закладу тривало довго і складно. В 2008 році розробили проектно-кошторисну документацію реконструкції будівлі дитсадка. Тоді розпочали роботи з його відновлення — спорудили дах, провели деякі зовнішні і внутрішні ремонти. В 2011 році, розповідає Ігровицький сільський голова Галина Голик, було внесено зміни до проекту, здійснено перерахунок кошторисної документації, встановлено твердопаливний котел. Протягом наступних років провели ряд монтажних-будівельних робіт — підсилили фундамент, підвели електро- і водопостачання, облаштували водовідвід. Тричі Ігровицька сільська рада брала участь у конкурсному відборі інвестиційних програм фінансування з державного бюджету. Однак лише торік на реконструкцію садочка було виділено 1 мільйон 106,245 тисячі гривень із Державного фонду регіонального розвитку і 122,916 тисячі гривень із районного бюджету. Загалом у минулому році на Тернопільщині з фонду регіонального розвитку було профінансовано 38 об'єктів на суму понад 93 мільйонів гривень. Цьогоріч три об'єкти Тернопільського району пройшли експертизу обласної конкурсної комісії на фінансування з Державного фонду регіонального розвитку. Серед запланованих робіт — реконструкція Почапинської школи, реконструкція котельні в Ангелівці і капітальний ремонт спортивного залу в Ангелівській ЗОШ I-III ступенів.

В Ігровицькому дитячому садочку є ігрова кімната, стіну якої прикрашає малюнок місцевої художниці Наталії Фриз, їдальня, кухня, роздягальня, дві спальні кімнати, дитячий майданчик. Із подарунками для малечі на захід завітали голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна, народний депутат України Тарас Юрик, голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, голова Тернопільської райдержадміністрації Олександр Похилий, заступник голови Тернопільської РДА Андрій Колісник, керуючий справами Тернопільської районної ради Богдан Ящик, директор департаменту освіти і науки Тернопільської ОДА Ольга Хома, начальник відділу освіти Тернопільської РДА Василь Цаль. Ігровицький сільський голова Галина Голик висловила вдячність усім, хто долучився до реконструкції ДНЗ.

Майбутні вихованці Ігровицького дитячого садка декламували вірші.

Учні Ігровицької загальноосвітньої школи I-II ступенів і майбутні вихованці Ігровицького дитячого садка подарували присутнім незабутній концертний виступ. Місцеві парохі о. Роман Дутчак та о. Віталій Липчак освятили будівлю дитсадка. Голова Тернопільської ОДА Степан Барна, голова Тернопільської РДА Олександр Похилий, голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, народний депутат України Тарас Юрик посадили на території ДНЗ кущ калини.

Завідуючою Ігровицьким дошкільним

В Ігровицькому ДНЗ (зліва направо): голова Тернопільської ОДА Степан Барна, голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, народний депутат України Тарас Юрик, завідувача Ігровицьким ДНЗ Світлана Містерман, парох с. Ігровиця о. Роман Дутчак.

Маленькі мешканці села Ігровиця в ігровій кімнаті дошкільного навчального закладу “Світ малечі”.

вчальним закладом призначено Світлану Містерман. Світлана Степанівна родом із села Хомівка Зборівського району. В 1998 році отримала середню спеціальну освіту за спеціальністю “дошкільна педагогіка” в Кременецькому педагогічному коледжі. Сьогодні здобуває повну

вищу освіту за цією спеціальністю в Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії імені Тараса Шевченка. З 1994 по 2000 рік працювала спочатку нянею, потім вихователем у дитячому садку №38 міста Тернополя, куди повернулася на роботу в 2014 році.

Сьогодні Ігровицький дитячий

садок готовий прийняти 27 дітей. Кількість місць для дошкільнят планують розширити. Найближчим часом дошкільний навчальний заклад передадуть в управління відділу освіти Тернопільської райдержадміністрації, виділять кошти на його функціонування і затвердять штат працівників.

Врятувати юне життя

Тернопільська районна організація Товариства Червоного Хреста України звертається до керівників підприємств, установ, організацій, священнослужителів усіх релігійних конфесій, усіх громадян доброї волі, кому не байдужі людський біль та страждання зважити на прохання мами дванадцятирічного сина **Артура Юрійовича Сукача**, учня шостого класу Настасівської ЗОШ I-III ст.

Діагноз: підгострий склерозуючий кореневий панлейкоенцефаліт. Генерелізовани міоклонії, спастичний тетрапарез, розпад психіки та мовлення.

На цей час Артурчик знаходиться в обласній дитячій лікарні у відділенні інтенсивної терапії. Дитина не може бачити голубизни неба, райдужних відблисків сонячного проміння, усміхнутися рідним, вимовити таке чарівне слово мама. Один день перебування в лікарні батькам обходиться більше, як 3000 грн.

Дорогі країни! Спільними силами підтримаємо сім'ю, яку спіткало важке горе, не даймо зів'язати молодому життю, спільними силами втримаємо його зірочку на небосхилах, проявімо свою ДОБРОЧИНІСТЬ, внесемо жертвний внесок, хто скільки може, у струмочок фінансового забезпечення на придбання ліків, врятовуючи життя Артура Сукача.

Кошти просимо перерахувати на рахунок:

Тернопільська РОТЧХ України
ВАТ “Ощадбанк”
р/р 26007300287536
код: 24628648
МФО: 338545

Призначення платежу:
“На лікування Сукача Артура Юрійовича”.

• Гроші

Більш як на 27 мільйонів гривень міграційна служба Тернопілля поповнила місцеві бюджети торік

Одним з основних наповнювачів місцевих бюджетів міграційна служба стала після внесення на початку 2015 року змін до Бюджетного кодексу. Відповідно до них, кошти, котрі громадяни сплачують за адміністративні послуги, які надає ДМС, а також державне мито, яке стягується при цьому, перераховуються на рахунки бюджетів за місцем надання послуги.

— Торік міграційна служба Тернопілля перерахувала в місцеві бюджети 27 мільйонів гривень, — повідомив начальник УДМС України в області Томаш Вербич. — Із них понад 10 млн. — надходження від надання адміністративних послуг і майже 17 млн. державного мита.

Найбільшу частку цих коштів отримав бюджет Тернополя — понад 17 млн. гривень.

В казну Борщова від міграційної служби надійшло майже два з половиною мільйони, Бучача — понад два мільйони двісті тисяч, Кременця — майже півтори мільйони, Чорткова — більше трьох мільйонів.

Отримані від міграційної служби кошти місцеві громади витрачають на власний розсуд, а відтак гроші громадян працюють на їхній добробут.

За матеріалами Тернопільського районного сектору УДМС України в Тернопільській області.

Команди сіл Плотича та Великі Гаї з організаторами змагань.

Команди Плотичі та Великих Гаїв — чемпіони з волейболу

Василь ЗАТОРСЬКИЙ, завідувач сектору молоді і спорту Тернопільської РДА.

Завершився чемпіонат Тернопільського району з волейболу серед чоловіків, який традиційно організовує сектор молоді та спорту Тернопільської районної державної адміністрації.

Змагання проходили по коловій системі: у грудні 2015 ро-

ку — перше коло, в лютому 2016 року — друге. У змаганнях взяли участь команди Плотичі, Великих Гаїв, Острова, Великих Бірок, Великої Луки та Лозови.

Чемпіоном відкритих змагань стала команда села Плотича. Серед гравців із пропискою в Тернопільському районі першими стали спортсмени села Великі Гаї, другими — села Острів, третіми — селища Великі Бірки.

Команди-переможці та команди-призери нагороджені кубками та грамотами, гравці команд — грамотами та медалями від організаторів змагань. У церемонії нагородження взяли участь голова Тернопільської райдержадміністрації Олександр Похилый та Великогаївський сільський голова об'єднаної територіальної громади Олег Кохман.

• Спочатку було слово...

Парох церкви Різдва Пресвятої Богородиці села Смиківці отець Євген Флиста з юними парафіянами.

Всевишній дає нам випробування, щоб ми усвідомили цінності, яких раніше не помічали

Андрій ОМЕЛЬНИЦЬКИЙ, Фото автора.

6 березня настоятель церкви Різдва Пресвятої Богородиці села Смиківці отець Євген Флиста, якого торік на початку травня представив на парафії отець Василь Брегін, відзначив 28-річчя. Цього дня під час богослужіння діти привітали священника поезією місцевої поетеси Мирослави Дуфанець.

Народився Євген Флиста 1989 року у Великому Глибочку Тернопільського району в сім'ї механіка Петра Флиста та економіста Галини Олійник. Старший брат Євгена — Ігор — за освітою фінансист, за покликанням програміст, вільно володіє англійською і німецькою. Брат-близнюк Василь — головний інженер станцій Клепарів і Сквиливі на Львівській залізниці, закінчив університет із червоним дипломом.

У дитинстві Євген мріяв стати військовим. У шкільні роки захоплювався легкою атлетикою, часто бував серед призерів на обласних змаганнях. У шестирічному віці втратив батька. Хлопців під опіку взяв священник. Юнак прислужувався у церкві. В той час йому відкрилася дорога до Бога. Сім років Євген навчався в Тернопільській

вищій духовній семінарії імені Йосифа Сліпого. Під час навчання відвідав Рим, Венецію, Геную, Турин, Мілан та інші європейські міста. 2013 року, після закінчення семінарії, Євгена висвятили на диякона в тернопільському катедральному соборі Непорочного Зачаття Пресвятої Богородиці, згодом у Великому Глибочку — на священника. Сьогодні отець Євген має дві парафії — у Смиківцях і Романівці. Щопонеділка та щовівторка відправляє службу у храмі святого священномученика Йосафата в Тернополі. З дружиною Інною, яка родом з Одеси, виховує дворічну донечку Софійку. Цьогоріч на початку січня народився син Святослав.

Отець Євген заочно вивчає соціальну педагогіку в Українському католицькому університеті у Львові, активно займається волонтерською діяльністю, часто бував на сході України. Допмагає дітям, які постраждали від війни, спілкується з українськими військовими на полігонах. Любить читати духовну, психологічну, історичну літературу. Улюблений письменник — Генрік Сенкевич. Спілкується з молоддю. «Не забувай і потрібно нав'язувати дитині свої погляди, — вважає отець Євген. — Вона має відчувати увагу до себе, жити в гармонії з Богом. Цьогоріч

відвідаємо з юними смиківчанами світовий день молоді у Кракові, під час якого відбудеться зустріч із Папою Римським Франциском. Молитимемося за Україну». 27 березня, під час Великої посту, у Смиківцях пройде Хресна дорога, яку очолить отець-мітрат Андрій Говера. Щовечора в селі лунає церковний дзвін, який об'єднує смиковецьку громаду і закликає до молитви за мир в Україні.

— Літургія — важка, але благодатна справа, — каже отець Євген. — Щоб відчувати душевну гармонію, важливо мати ціль у житті, до якої потрібно наполегливо йти, не зважаючи на перешкоди. Ісус ніс хрест на Голгофу, падав, вставав, бо знав, заради чого це робить. Кожен несе свій хрест. Українці борються за мир. Усі втомилися від війни. Священники мають вказати шлях до Бога, підказати, як вийти зі складної ситуації. Всевишній дав нам випробування, щоб ми усвідомили цінності, яких раніше не помічали. Андрей Шептицький говорив: «Нам треба довгої і ревної праці, щоб як слід оцінити значення того, що є найкращим цвітом християнського життя і водночас найбільшою його потребою». Щиру молитву митрополит вважав найважливішою і найуспішнішою дорогою до Божої ласки.

“МРІЯ Агрохолдинг” готується до весняної посівної кампанії

У “МРІЯ” триває інтенсивна підготовка до сезону польових робіт та весняної посівної кампанії. Техніку агрохолдингу готують до виходу в поля — закуповуються та доставляються запчастини і пальне, проводяться ремонтні роботи, оновлюються та покращуються бази, ферми. Окрім того, в компанії підходять до стадії завершення тендерні закупівлі мінеральних добрив, засобів захисту рослин та насіння.

Операційний директор агрохолдингу Віктор Кухарчук розповідає: «Ми планували зайти в поля по мерзлоталому ґрунту, щоб внести азот. Та, на жаль, було тільки 4 дні, у які ми могли працювати по 6 годин. Надалі розкидати міңдобрива не дозволили погодні умови — температура піднялася, тому роботи на разі припинилися».

Інтенсивно заходять у поле “МРІЯ” планує наприкінці березня — це найбільш ранні можливі терміни початку сільгоспоперації. Найперше в агрохолдингу сіятимуть ярий ячмінь, потім садитимуть картоплю, а вже пізніше — кукурудзу та інші культури.

Показником ретельної підготовки до весняної посівної є також відновлення робіт щодо розліснення площ компанії на кластерах* Львів, Карпати, Полісся, Галичина. «Ми оброблятимемо не тільки ті площі, які традиційно були в обробітку з року у рік, —

говорить Віктор Кухарчук, — але і ті землі, які були закинуті та не доглядалися попередніми власниками. Це поля агрохолдингу, які заросли чагарниками і деревами — таких у нас близько 3 тис. га. Почали розліснення ми ще перед Новим роком, і відновили ці операції як тільки дозволила погода. Таким чином, всі землі, що орендує “МРІЯ”, ми зараз доводимо до посівних кондицій».

Довідково

Кластер — це територіально-галузеве об'єднання взаємозалежних підприємств та організацій, які взаємодоповнюють і посилюють конкурентні переваги один одного, тісно співпрацюють з органами місцевої влади з метою підвищення конкурентоздатності власної продукції та економічного зростання регіону. Кластеризація — процес утворення кластерів — у сільському господарстві також передбачає об'єднання земельного банку, звичай виховуючи адміністративні кордони областей і районів, що дозволяє значно знизити логістичні витрати та підвищити ефективність процесу агропробудництва. У 2016 році агрохолдинг “МРІЯ” перейшов до кластерної організаційної структури, і тепер складається з 7 виробничих кластерів. Кожен кластер буде зареєстрований як окрема юридична особа, що сплачує податки на тій території, на якій працює.

Прес-служба компанії “МРІЯ Агрохолдинг”.

• Громадянське суспільство

Громада бере участь у плануванні стратегії

24 лютого представники всеукраїнської ініціативи “Активна громада” спільно із активістами громадського руху “Чесно”, кампанії “Стеж за грошима” та коаліції “Прозорі ради” організували громадський форум “Задай курс владі: 10 стратегічних пріоритетів розвитку міста”.

Міський голова надав інформацію про виділені кошти на ремонті прибудинкових територій, дорожнього покриття, спортивних та дитячих майданчиків. Окрім того, велику увагу приділятимуть енергозбереженню та утепленню будинків. “Міжнародний банк реконструкції та розвитку надасть Тернополю 25 млн. дол. на проведення термомодернізації житлового сектору”, — повідомив міський голова. Тепер основне завдання громади — моніторити виконання зобов'язання щодо облаштування індивідуальних теплових пунктів. Збільшено кількість садочків та буде надано стипендії талановитим і успішним учням. У сфері медицини виділено понад 3,5 млн. грн. на ремонті лікарень і створено систему електронного запису на прийом до лікаря з метою зменшення черги та надання більш якісних послуг населенню. Тернопіль іде в ногу з часом. Доказом цього є підтримка проведення ІТ-хакатону, запровадження системи електронних петицій, ProZorro і створення восьми експертних рад із залученням фахівців.

Координатор кампанії “Стеж за грошима” Юлія Ковальчук описала роботу з моніторингу діяльності місцевих рад та депутатів, а саме аналіз їх майнових декларацій. Також учасники кампанії та волонтери перевірятимуть те, чи працюють приймальні народних обранців і опитуватимуть жителів про якість вирішення їхніх проблем. Ігор Білик, представник коаліції “Прозорі ради”, розповів про плідну роботу із створення дорожньої карти для досягнення прозорості ради та збір підписів за її впровадження у разі проходження депутатів на виборах. Хорошим результатом роботи активістів стало те, що 21 із 28 критеріїв прозорості було прийнято і тепер її рівень досягнув 75%. Координатор всеукраїнської ініціативи “Активна громада” у Тернопільській області Рустам Ергешов наголосив на важливості участі громади у процесі децентралізації та впровадженні нового адміністративно-територіального устрою. Нещодавно активісти цього руху представляли лідерам фракції 14 вимог громади до влади. Проте, підписати меморандуми про співпрацю та виконати завдання погодились лише міський голова, фракції “Свобода”, “Блок Петра Порошенка “Солідарність” та “Радикальна партія Олега Ляшка”.

На форум були запрошені не лише громадські активісти та представники фракцій, а й міський голова Тернополя Сергій Надал, який презентував звіт за 100 днів роботи на своїй посаді. Це один з перших звітів мерів в Україні.

Учасники форуму також отримали змогу зустрітись із представниками партій та заслухати їхню бачення основних пріоритетів розвитку міста. Не побоюйтесь зустрітись із активістами представники фракції “Блок Петра Порошенка “Солідарність”, “Громадський рух “Народний контроль” та “Батьківщина”. Загалом пріоритети оголошували досить впевнено, але коли дійшла черга до запитань, стало зрозуміло, що багато хто не продумував чітких, конкретних та вимірюваних показників, за якими громада може контролювати виконання завдань. Та й часто бажання не відповідають фінансовим можливостям міста. Проте, в результаті обговорення усі погодились на спільне визначення пріоритетів із залученням громадськості, що буде в інтересах обох сторін.

Святкове намисто “Журавки”

Галина ЮРСА —
ТРР “Джерело”.
Фото автора.

“Нас багато, і пісень ми переспівали теж багато”, — кажуть про себе учасники народного хору “Журавка” з села Острів Тернопільського району. Теплою березневою вечора глядацька зала місцевої школи ледве вмістила усіх бажаних, що прийшли на творчий вечір “Сторінки літопису”, приуроченого хору та 25-річчю творчої діяльності незмінного керівника “Журавки” Степана Джуровського.

Сільський хор був у селі давно, але нове дихання йому дали родина тодішнього голови церковного комітету Андрія Сагайдака, диригент, народний артист України Богдан Антків, якого називають легендою хору, і Степан Джуровський, з приходом якого з благословення тоді ще мітрата о. Василя Семенюка хор поживав свою діяльність, отримав звання “народний”.

Ведучі дійства Надія Семчишин та Павло Коляса розповіли про усі віхи хору, починаючи з 1989 року, коли у селі Таурів Козівського району посвячували могилу воїнів, які боролись за волю України. Подібне дійство з часом відтворили і в Остріві. Його душею тоді якраз і став хор у складі 40 осіб, який виконав патріотичні та духовні твори. У час, коли Україна ще не виборола незалежність, це був сміливий крок. Хористи пробуджували у людях почуття любові до своєї Батьківщини, гордість за славне минуле.

Хор зростав, його поповнювали нові люди, ставав багатшим репертуар, народжувались свої традиції, зокрема, данина українському поету Тарасу Шевченку і обов'язкове виконання його творів на кожному концерті. Знаковою для “Журавки” стала пісня “Цілюще джерело”, мелодія якої як позивні звучала в програмах Тернопільської районної радіокомпанії “Джерело” та перед кожним виступом — звітом митців Тернопільського району. Життя людей, на жаль, дуже коротке. Відходили у засвіти хористи. Тому тих, що відлітали на крилах своєї недоспіваної мелодії у небуття, проводжали тужливим “Чуєш, брате мій”.

Одна зі сторінок творчої діяльності “Журавки” — виступи під духовним супроводом о. Василя Семенюка у Зарваниці, а також на відпустках біля острівського цілющого джерела.

Початок нового тисячоліття запам'ятався поїздкою хору до столиці України на свято ковальського мистецтва у Музей побуту та архітектури. З великим успіхом пройшли концерти під відкритим небом. Велике взаємне духовне задоволення отримали артисти-аматори під час спілкування з офіцерами та солдатами елітних військ, коли острівчани вчили їх української мови, бо в частині їх добре розуміли лише три хлопці-земляки.

А уже через три роки хор “Журавка” брав участь у творчому звіті майстрів мистецтв і художніх колективів у Києві в палаці культури “Україна”. Однією з найзахоплюючих сторінок своєї діяльності хористи та їх незмінний впродовж чверті століття керівник Степан Джуровський вважають дружбу та творчу співпрацю з польськими аматорами хорового співу, зокрема з колективом “Солі ДЕО”. Побували острівчани в Німеччині, Франції, Австрії. У цьому їм посприяла українська діаспора та о. Павло Когут.

Спілкуючись у цей день з жителями Острова, які прийшли на святковий концерт, чула від них лише слова захоплення творчістю своїх земляків. Дуже гарно, казали вони, хор “Журавка” звучить під час церковних богослужінь, допомагаючи вірянам бути ближче до Бога.

На творчому вечорі “Сторінки літопису” з нагоди 25-річчя концертної діяльності керівника хору “Журавка” Степана Джуровського звучали твори класичні, духовні, патріотичні, обрядово-фольклорні та народні пісні, твори з Божественної літургії. А також вітання від колег — наймолодших учасників танцюваль-

Народний аматорський хор “Журавка” клубу с. Острів (художній керівник Степан Джуровський, концертмейстер Юрій Хоєцький).

Хористів “Журавки” та керівника народного аматорського хору Степана Джуровського вітали (зліва направо) Острівський сільський голова Богдан Піщатін, голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, директор Острівської музичної школи, депутат Тернопільської районної ради Степан Бородай, директор Острівської ЗОШ I-III ст. Оксана Кожушко.

ного колективу клубу с. Острів (місцевий керівник Богдана Хоєцька), учнів місцевої школи, тріо у складі Яни Антків, Яни Вирозуб та Анжели Гладь, піаністки Світлани Петришин та скрипаля Володимира Довбні.

Хористів та їх керівника вітали колишній директор Острівської школи Казимир Ярема, який подарував книжки поезії Василя Ярмуша. Тепло зустріли присутні голову Тернопільської районної ради Андрія Галайка. Андрій Васильович поділився теплими спогадами про Острівську школу, де працював учителем музики, про діяльність “Журавки”, яка проходила на його очах. Широко дякували хористам за пісню, що прирівнюється до молитви, отці Мирослав та Василь. У отця Василя Шафрана чудовий голос. Разом з дяком Володимиром та хором вони заспівали пісню “Гарний козак, гарний”. П'ять найкращих років віддала хору “Журавка” директор Острівської ЗОШ I-III ст. Оксана Кожушко. “На творчій діяльності “Журавки” ми вчимо дітей патріотизму, цінувати прекрасне”, — наголосила Оксана Казимирівна. Із щирими привітаннями та нагородами для хористів на сцену вийшли директор районного будинку культури Роман Сушко та

Танцювальний колектив клубу с. Острів (керівник Богдана Хоєцька).

провідний спеціаліст РБК Наталя Порада. Директор Острівської музичної школи, депутат Тернопільської районної ради Степан Бородай згадав 1990 рік, коли у їхньому селі хор “Журавка” відкрито заспівав “Ще не вмерла Україна”, яке тоді було піднесення духу. “Чим більше забороняли, там зберігали все святе, національне”, — сказав Степан Дмитрович. Про цікаві сторінки біографії Степана Джуровського повідав його давній друг, нині завідувач навчальним методичним кабінетом Тернопільського обласного методичного центру народної творчості Зеновій Гіряк.

Хористів у цей святковий день змогли привітати та побажати добра усі, хто хотів. А закінчились урочини за доброю традицією, яка склалась впродовж десятиліть пісню про Острів на слова Василя Ярмуша.

Цим святкуванням, як прозвучало на урочинах з нагоди вшанування народного хору “Журавка” та його незмінного впродовж чверть століття керівника Степана Джуровського, відкрито нову сторінку книги творчої діяльності колективу. Хай вона буде світла та чиста, як вода у цілющому острівському джерелі!

Я люблю тебе, Україно!

Я люблю тебе, Україно!
Вільна, славна, навки єдина!
Богом дана нам всім країна,
Рідна ненька моя, Україно!
Я люблю тебе, Україно!
В синім небі ключі журавлині,
Жовтим сонцем колоситься нива,
А в пшениці волошки сині.
Скільки горя й біди ти знала,
Та, як правда, ти твердо стояла.
Всяке зло ти завжди подолаєш
Бо у серці й душі Бога маєш.
Працю й пісню народ мій знає,
У молитві, як сонце, сяє,
А коли Україна співає,
Соловейко в саду затихає.
Я люблю тебе, Україно!
Богом, небом благословенна,
Вільна, славна, навки єдина,
Рідна ненька моя, Україно!

Віра, Надія, Любов

У світі, де морок,
де темрява дика,
У світі, де ллються сльози
і кров,
Є чудо, є сяйво, радість
велика —
Це Віра, Надія й Любов!
Віра міцніша від сталі буває,
Твердість її ніщо не здолає.
Віра лікує, зціляє, спасає,
Віра на небо без крил піднімає
Надія нас вірою окриляє
Надія — це крила, що вверх
піднімають.
Надія тримає, терпить, оживляє,
Надія ніколи й ніде не вмирає.
Любов все покріє,
любов все прощає,
З любов'ю все добре
у світ проростає.
Любов пожаліє, любов
приласкає,
Любов хоч вмирає, завжди
оживає.
У серці, в якому є світла
обитель
Під дивною назвою Бог,
Є чудо, є сяйво, є радість
велика —
Це Віра, Надія, Любов!

Тернопіль

Місто моєї любові,
Поле наше тернове,
Місто моєї надії,
Юності, радості, мрії.
Місто моє чудове,
Квітів і молоді повне.
Місто серпневих туманів,
Біле цвітіння каштанів,
Гарне, дзвінке, калінове,
Місто рідної мови.
Місто Тернопіль — файне!
Чисте, зелене, охайне...
Місто моєї любові...
Поле наше тернове...

Народ що багато страждав,
Народ, що так вірно кохав,
Народ, що в неволі,
У злиднях і горі,
Пісні солов'їні співав.
Народ, який правду несе,
Народ, де любов понад все.
Народ, що в терпінні,
У праці сумлінній,
В молитві і з Богом живе.
Народ, що за волю ллє кров,
Народ, який зло поборов.
Народ, цей ніколи, ніколи,
Ніколи, ніколи не буде рабом!

Ми — українці

Ми любимо правду,
ми любимо волю,
Лиш перед Богом ми гнем
колінця,
Вороги наші це добре знають,
Ми ж українці, ми — українці!
Ми — народ гідний,
ми — народ гарний,
Вітер і воля в кожній стежинці,
Славу козацьку,
гей, піднімаймо!

Ми ж українці, ми — українці!
Пісню веселу ми заспіваєм,
Візьмемо в руки весільні гільця,
В праці й молитві

Бога прославим,
Ми ж українці, ми — українці!
Вина гіркого дав Він нам пити,
Велику чашу, по самі вінця,
Ми ж будем вічно Його любити,
Ми ж Його люди, ми — Українці!
Ми Україну нашу піднімем,
Слава полине в чотири кінці,
В мирі й любові будемо жити,
Ми ж українці. Ми — українці!

**Любов ЧОПКО,
с. Конопківка Тербовлянського району, Тернопільської області.**

• Великі українці

Бібліотекар Ольга Волинець, учні 3 та 4 класів, директор Романівської ЗОШ І ст. Марія Романишин.

Співачка досвітніх вогнів

Ольга ВОЛИНЕЦЬ,
завідуюча бібліотекою-філією
с. Романівка.

25 лютого Україна відзначає 145-ту річницю від дня народження великої поетеси, доньки українського народу Лесі Українки. Цій даті у бібліотеці-філії с. Романівка було присвячено літературну подорож "Шляхами долі Лесі Українки".

На заході були присутні директор Романівської ЗОШ І ст. Марія Романишин, учні 3-4 класів. Проведено огляд книжково-ілюстративної виставки "Ні, я жива! Я буду вічно жити!", яка включала в себе твори, матеріали про

життя та творчість письменниці, спогади сучасників. Також учні мали змогу подивитися презентацію та документальний фільм про геніальну Українку.

Лариса Петрівна Косач (Леся Українка) — окраса і гордість української нації, одна з фундаторів новітньої української літератури. Вона давно посіла чільне місце в світовій літературі, стала народною в найширшому розумінні цього слова. Це, безперечно, найславніша українська поетеса, послідовний та енергійний борець за утвердження українського народу, за його консолідацію. Вся сукупність її творів — це образ ідеальної землі, земного раю, що зветься "Україною".

Леся Українка — багатогранна творча особистість, про яку Микола Бажан сказав: "В історії світової літератури важко знайти таке ім'я, яке дорівнювало б їй талантом, мудрістю, проникливістю, значущістю". Видатні поети ніколи не полишають нас. З'єднавши своє життя з мріями та стражданнями людей, з їхнім пориванням до волі й щастя, вони крокують великою землею безсмертя. Будуть відходити віки, будуть приходити віки... а вічне увійде у вічність, не так у бронзу чи мармур, як в очі людські, в надії людей, бо допоки живе надія — живий і народ. То ж будемо і ми вчитися терпінню, віри, любові і надії у нашої неповторної Лесі.

• Show must go on

Нова "Земля"

У Тернополі покажуть одну з найгучніших театральних прем'єр

Ірина ЮРКО.
Фото автора.

Зовсім скоро — 14 березня — чернівецькі лицедії — вся трупа Чернівецького академічного музично-драматичного театру імені Ольги Кобилянської, оркестр та балет і навіть 8-річний хлопчик — покажуть у Файному місті одну з найгучніших театральних прем'єр — виставу "Земля" за мотивами твору Ольги Кобилянської.

Спектакль чернівецький, зокрема, унікальний тим, що відомий столичний режисер і продюсер Мирослав Гринишин залучив сюди маловідомому читачу і зовсім невідомому глядачу другу частину "Землі". Відтак у другому акті актори "зіграють" ту частину книги Ольги Кобилянської, яка зберігається у музеї. Це вже зовсім інша інтерпретація "Землі", інший контраст емоцій, де центральний персонаж — грішний Сава. Попри те, що трагедія братовбивства — реальний факт, драматургія розгортається через символічну і навіть містичну демонстрацію психології душі героїв. У першій частині є злочин, а в другій — кара.

"Найбільше труднощів було із роботою над другим актом. Доводилося особливо скрупульозно вибудовувати фінал, зупинятися, повертатися, вивалювати дрібні деталі, щоб вистава мала логічну історію, інтригу. Боялися зробити

Під час прес-конференції у Тернополі (зліва направо): режисер-постановник вистави "Земля" Мирослав Гринишин, актор Чернівецького театру Назар Кавулич, директор Чернівецького академічного обласного музично-драматичного театру ім. О. Кобилянської Юрій Марчак, завідувач музично-драматичною частиною Чернівецького театру Наталка Федорович.

надто тривалою, щоб не втратити глядача і водночас зуміти відтворити атмосферу", — сказав на зустрічі із тернопільськими журналістами режисер Мирослав Гринишин.

У ролі Івоніки — директор Чернівецького театру Юрій Марчак, випускник акторського курсу Ади

Роговцевої: "Це дуже важливі для нас гастролі. Оскільки "Земля" колись була візитівкою нашого театру, ми маємо підтвердити статус Чернівецького театру, познайомити ближче тернопільського глядача не лише з нашим колективом, але й Буковиною. Гастролі театр організо-

Тернопільський коледж університету "Україна" розпочинає підготовку студентів на спеціальність "Журналістика" за кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста (3 роки навчання), бакалавра (4 роки), магістра (5 років). Групу набирає відомий в краї журналіст Володимир Андрішин.

Маємо можливість у березні прийняти студентів, які вже мають освітній рівень робітничої спеціальності (випускники ПТУ), на заочну форму відразу на другий курс. У квітні студенти за бажанням можуть бути переведені на денну форму навчання. У липні триватиме вступна кампанія для випускників загальноосвітніх шкіл на перший курс.

За додатковою інформацією звертайтеся за адресою: м. Тернопіль, вул. Лозовецька, 13, телефони (0352) 40-20-21, (067) 890-30-61.

• Адмінреформа

Близько 50 місцевих рад виявили бажання створити власні інспекції держархбудконтролю

До ДАБІ звернулося близько 50 місцевих рад, які хочуть створити власні інспекції в рамках процесу децентралізації сфери держархбудконтролю. Вже найближчим часом такі обласні центри, як Львів, Херсон, Тернопіль та Харків отримають нові повноваження.

Про це повідомив голова Державної архітектурно-будівельної інспекції України Олексій Кудрявцев під час брифінгу "Децентралізація сфери держархбудконтролю: перші досягнення та перспективи".

"Сьогодні реформа вже активно реалізується. Частина громад вже отримали нові функції, серед них такі великі міста, як Луцьк та Маріуполь. Вони вже приступили до виконання нових повноважень. Іншим містам, що звернулися до ДАБІ, і привели документи у відповідність до законодавства, плануємо передати повноваження вже до кінця квітня", заявив Олексій Кудрявцев.

За його словами, основний фактор, який гальмує децентралізацію, є гострий дефіцит професійних кадрів на місцях.

"ДАБІ проводить навчання претендентів, які працюватимуть з Єдиним реєстром дозвільних документів у сфері будівництва. Ці тести показують, що далеко не всі кандидати мають достатню квалі-

фікацію, щоб виконувати нові функції", — наголосив голова ДАБІ.

На його думку, другим фактором є недостатня активність громад щодо отримання повноважень з держархбудконтролю.

"Ймовірно, деякі громади не готові брати на себе відповідальність за містобудівну ситуацію на своїй території. Адже набагато зручніше кивати на когось при незаконних і проблемних будівництвах. Саме місцева влада виділяє землю під будівництво і видає містобудівні умови й обмеження забудови земельної ділянки. А нові функції з держархбудконтролю закріплять за місцевою владою повний цикл містобудівної діяльності", — відзначив Олексій Кудрявцев.

Він закликав місцеві органи влади активніше отримувати повноваження з держархбудконтролю. Процедура передачі повноважень покровоко оприлюднена на офіційному сайті ДАБІ. В разі виникнення запитань Держархбудінспекція готова надати максимальну роз'яснювальну та методологічну допомогу.

"Реалізуючи цю реформу, ми наблизимо адміністративні послуги до людей, а також наділимо громади широкими правами щодо розвитку своїх територій", — резюмував голова Державної архітектурно-будівельної інспекції України.

Прес-служба ДАБІ України.

інський глядач.

Драму у дві дії "Земля" в Тернополі покажуть 14 березня двічі: скорочений варіант о 13.30, повна версія — о 18.30.

Про виставу. Вперше герої "Землі" з'явилися на буковинській сцені 1947 року. Інсценізацію і постановку спектаклю здійснив художній керівник театру Василь Василько. У 1954 р. Чернівецькому театру присвоєно ім'я Ольги Кобилянської. Завдяки успішним гастролям театру з виставою "Земля" у Києві, Москві та інших містах колишнього Радянського Союзу, театр нагороджено орденом Дружби народів (такими відзнаками на пострадянському просторі були нагороджені трохи більше десятка театрів). Вдруге Чернівецький театр звернувся до інсценізації В. Василька у 1980 році. Режисер Є. Золотова, продовжуючи закладені ним традиції, за допомогою сучасних засобів сценографії (художник-постановник — В. Лассан) створила символічний образ вистави, де акценти було зроблено на важливих ідейно-художніх епізодах. Постановники вдалися до лаконічної, образної та функціональної сценографії. На перший план виступили людські характери, створені акторами театру і, насамперед, образ Івоніки у виконанні П. Нікітіна. І ось у жовтні 2013 р. вистава "Земля" знову постала на чернівецькій сцені. Але вже в іншому режисерському баченні — режисер-постановник Мирослава Гринишина.

Микола Опанасюк — заслужений тренер України

Фото Андрія ОМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко та голова Тернопільської райдержадміністрації Олександр Похилій відзначили грамотою за багаторічну сумлінну працю, особистий внесок у розвиток біатлону та з нагоди присвоєння звання “Заслужений тренер України” тренера-викладача з біатлону дитячо-юнацької спортивної школи Тернопільського району Миколу Опанасюка.

Микола Петрович Опанасюк народився 13 червня 1937 року в селі Мініно на Житомирщині. У шкільні роки брав активну участь у змаганнях із легкої атлетики та лижних гонок. У 1956-1959 роках проходив військову службу в Білгороді-Дністровському, виступав за військову частину на змаганнях із легкої атлетики.

Після армії переїхав до Тернополя. Працюючи на цукровому заводі “Поділля”, влаштувався на роботу в спортзал, займався з волейболу, футболу, настільного тенісу. Під час перерв проводив виробничу гімнастику. Дивлячись на ентузіазм свого працівника, адміністрація заводу ввела посаду інструктора-методиста зі спорту. 1961 року дирекція направила Миколу Опанасюка на навчання в Кременецький педагогічний інститут на факультет фізичного виховання.

З 1967 року Микола Петрович — учитель фізичної культури в

Заслужений тренер України з біатлону Микола Опанасюк (у центрі) із завідувачем сектору молоді і спорту Тернопільської РДА Василем Заторським (справа) і директором ДЮСШ Тернопільського району Олександром Шумом.

ЗОШ №8 міста Тернополя. Через 5 років його перевели на посаду голови тернопільського спортивного комітету. Згодом обрали головою Тернопільської обласної ради ФСТ “Колос”. 1997 року вийшов на пенсію, а у 2004 році почав працювати тренером із лижних перегонів у дитячо-юнацькій спортивній школі “Авангард”, база якої знаходилася в Острові Тернопільського району. В 2011 році працював у сільській

ДЮСШ ФСТ “Колос”, із минулого року — тренер ДЮСШ Тернопільського району.

Микола Опанасюк підготував багатьох учасників збірної Тернопільської області з біатлону, виховав члена збірної України, чемпіона та призера зимової універсиади, призера чемпіонатів Європи, учасника Олімпіади в Сочі, призера етапів кубків світу, майстра спорту України міжнародного класу з біатлону Дмитра Підручного.

• Слово матерів

Члени спільноти “Матері в молитві” церкви Вознесіння Господнього села Настасів.

Єднаймося в молитві

**Надія ЗАЗУЛЯК,
член спільноти
“Матері в молитві”.**

На парафії Вознесіння Господнього села Настасів п'ять років тому було засновано спільноту “Матері в молитві”. 6 лютого 2016 року матері спільноти зібралися у храмі, щоб подякувати Богові за те, що Він з нами; за те, що вислуховує наші молитви не залишає на самоті зі своїми проблемами; за те, що керує нашими думками та почуттями. Подякувати Небесній Матері, Пресвятій Богородиці, яка як добра і ласкава мати, молиться, заступається і випрошує ласки для всіх нас та наших дітей у свого Сина Ісуса Христа, який опікується нами і зсилає своє благословення.

На спільну молитву приїхали спільноти з Мар'янівки та Йосипівки зі своїм духовним провідником о. Іваном Зозулею та пані Ганна Снак з Бережанщини, прийшли діти, матері яких щиро моляться за

них, а також жителі села.

Подячну Святу Літургію відслужили о. Михайло Симець, о. Роман Габриєль та о. Іван Зозуля. Матері мали змогу приступити до Святої Сповіді та Святого Причастя, вислухати науку з уст о. Івана та о. Романа, об'єднатися з Богом у спільній молитві, переглянути коротенький відеofilm про спільноту від дня заснування до сьогодні.

З нагоди святкування 5-ої річниці створення спільноти “Матері в молитві” жителька нашого села Олександра Малік написала вірш “Мамина молитва”, який прочитала Оля Зазуляк. Про те, як сильно люблять і поважають своїх матерів та живуть у материнській любові, заспівали Ігор Гуцайлюк, Андрій Куріца та Таня Стисла.

Звучали пісні “Молитва матері свята”, “Пливе життя невпинною рікою...” та інші у виконанні матерів спільноти, розучені під керівництвом регента Івана Кураша. Всі присутні низько схи-

лили голови перед матерями, які живуть і перед матерями, яких уже немає.

Цінним подарунком для кожної із нас є буклет “Рух “Матері в молитві” в селі Настасів”, в якому у хронологічному порядку відтворено події із життя нашої спільноти. А також пам'ятна листівка, випущена з нагоди святкування 5-ої річниці створення спільноти, на якій “Молитва матері в молитві” жителям нашого села Олександра Малік написала вірш “Мамина молитва”, який прочитала Оля Зазуляк. Про те, як сильно люблять і поважають своїх матерів та живуть у материнській любові, заспівали Ігор Гуцайлюк, Андрій Куріца та Таня Стисла.

Дорогі жінки, матері, які ще не моляться разом зі спільнотою, особливо молоді матері, ласкаво запрошуємо вас на спільну молитву за наших найрідніших, наймиліших, а часом неслухняних діточок. Долучайтеся до спільнот “Матері в молитві”, — і повірте, що наша молитва і наша любов здатні змінити і змінять світ.

Лесин день у Великій Березовиці

Марія КОНОПАЦЬКА.

25 лютого минуло 145 років від дня народження Лесі Українки. В Україні він пройшов якось непомітно, хіба що заставка на Першому національному “Обличчя української історії” (що вже віддавна йде) розказувала про її життєвий подвиг.

“Біла неї вигравало на сонці широке море російської літератури, російської суспільності, де б завчасу зрозуміли і піднесли її, але вона лишилась в своїх Тернопілах, “вірна законам своєї країни”. На залізний вітар свого убогого краю вона поклала все, що мала, — талант і серце, і свої недовгі дні”. (Людмила Старицька-Черняхівська).

“Життя дало Лесі Українці талант, палке серце, тепле коло інтелігентної, дружної родини, вірних поплічників і товаришів, і... смертельну хворобу, горе, втрачати і глибоке джерело невичерпних сліз. На її житті справдилися слова Гете: “Хто хліб свій не кропив слъзьомаи, хто не ридав безмовними ночами, той сил небесних не зазнав...”.

Вона їх зазнала. Разом з тим, як спливало її здоров'я, — розцвітала квітка її творчості буйним вогненно-красивим квітом, — квітом передчасного кінця. Сила дужча за силу смерті буяла в ній. Вона писала в якомсь болючім жарячковім натхненні... хапалася сказати своїм товаришам своє слово, свою останню відповідь на питання нашого життя”, — так писала у спогадах про Лесю Українку Людмила Старицька-Черняхівська.

Однак відгуку у тогочасному українському суспільстві вона майже не чула. Якщо перші неспілі проби Лесині зустріли тепло й щиро старші і молоді товариші, критика піднесла її творчість на високий рівень, то останніми роками, коли її творчість піднеслась до найвищого ступеня, коли вона пішла на снігову верховину життя, — читачі лишилися у долині. Вони там почасті залишаються і донині. Шевченко і Леся Українка випередили свій час. Недарма “Оргія” Лесі Українки побачила сцену мало не за сорок років після написання. І то поза Україною! І сьогодні українські театри не дуже-то беруться за драматичні

твори Лесі Українки.

У цьому контексті пошанування і святкування у Великій Березовиці творчості Лесі Українки є особливо зворушливими і похвальними. Тут, недавно створений при Народному домі драматичний гурток, після успішного виступу на конкурсі вертелів Тернопільського району (посіли 3 місце серед двадцяти колективів) вирішив до ювілею Лесі Українки поставити її драму-феєрію “Лісова пісня”. Підготовка почалася зразу після Різдовних і Богоявленських свят. Роботи багато: текст великий і складний (віршований — слів не переставиш); дійових осіб багато, одяг незвичайний, декорація теж складна. Але молоді актори під керівництвом художнього керівника Надії Слободи все це подолали і 28 лютого представили цю виставу на сцені Народного дому селищі Велика Березовиця. Глядачі були приємно здивовані декорацією (на сцені були і дуб, і береза, і світлячки, і сніг падав) незвичним одягом лісових істот (Лісовика, Перелесника, Того, що в скалі сидить, Куця), грою молодих акторів. Велика Березовиця (таке театральне від часів “Просвіти” село!) востаннє бачило виставу “Сотник” за мотивами поеми Тараса Шевченка. Її у далекому 1991 році поставила п. Галина Хортик. Тоді головні ролі виконували дорослі актори — Василь Івашків, Наталя Крупа, Юрій Білий (вчитель історії СШ №8). Зараз на сцені були юнаки і дівчата — від 15 до 17 років. І тому ще зворушливіше і цікавіше було дивитися на їхню гру — першу серйозну роботу на сцені. Як у справжньому театрі, глядачі стоячи щиро вітали акторів оплесками, вигуками “Молодці!”, “Браво!”. Не було лиш квітів. А здалось би, бодай для Мавки (Віта Галько), Лукаша (Володимир Крупа), Перелесника (Віктор Підгайний) інших. У виставі взяли також участь: Дмитро Якубішин, Ганна Максимів, Надія Семчишин, Юлія Стойкова, Оксана Шулька, Павло Циган, Ярослав Дупак, Роман Комар.

Дякуємо вам, юнаки і дівчата, за працю, за хвилини радості, смутку і краси, які ви подарували березівцям. А найбільше — за пошану творчості першої української націоналістки Лесі Українки.

• Консультації

На сайті ДМС України — корисні сервіси

Знайти відповіді на найпоширеніші запитання по лінії міграційної служби і перевірити написання прізвища та імені англійською у ID-паспорті можна самостійно на сайті ДМС.

На офіційному сайті ДМС започатковано рубрику “Питання-відповідь”. У ній зібрані запитання по лінії міграційної служби, з якими громадяни найчастіше звертаються на “гарячу лінію”, та відповіді на них.

Рубрику структуровано за видами послуг, які надає міграційна служба, тому пошук необхідної інформації не займе багато часу. Такий онлайн-консультант дозволить громадянам не витрачати час на додзвін на “гарячі лінії” й суттєво розвантажити їх, адже зараз “гарячі лінії” територіальних органів ДМС перевантажені у зв'язку із запровадженням нового паспорта громадянина

України у формі картки. Рубрика доступна за посиланням <http://dmsu.gov.ua/faq>.

На сайті ДМС також можна самостійно перевірити написання прізвища та імені латинськими (англійськими) літерами у паспорті громадянина України у формі ID-картки та паспорті для виїзду за кордон. Для цього достатньо ввести свої персональні дані українською мовою у відповідну графу і система відобразить, як вони будуть записані у документах латинкою. (Транслітерація здійснюється за правилами, визначеними постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 №55). Даний сервіс доступний за посиланням: <http://dmsu.gov.ua/perevirka-transliteratsii-prizvishcha>.

За матеріалами Тернопільського районного сектору УДМС України в Тернопільській області.

• Оголошення

Сергій Васильович Шевчук просить відгукнутися власника земельної ділянки, яка розміщена в с. Біла Тернопільського району, Галину Романівну Денис з метою затвердження меж сусідньої земельної ділянки. Додаткова інформація за телефоном: (067) 352-27-04.

Об'єднана Громада

Видання Байковецької об'єднаної територіальної громади

№8

БАЙКІВЦІ • ГАЇ ГРЕЧИНСЬКІ • ДУБІВЦІ • КУРНИКИ • ЛОЗОВА • СТЕГНИКІВЦІ • ШЛЯХТИНЦІ

Гаї Гречинські з висоти пташиного польоту.
Фото Ігоря ТЕРНОВОГО.

• Партнерство

• Трибуна депутата

Укладено угоду

Вперше в історії Тернопільської міської ради укладено угоду між Байковецькою сільською радою об'єднаної територіальної громади та Тернопільською міською радою про медичну субвенцію (міжбюджетний трансферт) для надання вторинної медичної допомоги жителям Байковецької об'єднаної територіальної громади лікувально-профілактичними закладами міста Тернополя. Відповідний договір затверджено шостою сесією міської ради сьомого скликання, що відбулася 3 березня ц. р.

• Фінанси

Держава додала коштів на розвиток інфраструктури

Новоствореним територіальним громадам Тернопільської області столиця збільшила у 2016 році фінансування на реалізацію інфраструктурних проектів зі 128 до 141,5 млн. грн. Відповідна постанова Кабінету Міністрів України опублікована на офіційному сайті Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

На Тернопільщині найбільше коштів отримає Шумська об'єднана громада – понад 15,7 млн. грн. До п'ятірки громад зі значним фінансуванням також увійшли Теребовлянська (14,98 млн. грн.), Підволочиська (11,4 млн. грн.), Мельниця-Подільська (10 млн. грн.) та Скалатська громади (8,9 млн. грн.). Загалом у Тернопільській області гроші з державного бюджету отримають 26 територіальних громад.

Кошти субвенції розподіляються залежно від площі сільської те-

риторії та населення – чим більша кількість сільських жителів та площа сільської території, тим більший обсяг субвенції для об'єднаної територіальної громади. Як зазначив Байковецький сільський голова Анатолій Кулик, Байковецька об'єднана територіальна громада на розвиток інфраструктури цього року із держбюджету отримає 4 млн. 309 тис. 800 грн.

Зауважимо, що нові територіальні громади можуть залучати і позабюджетні кошти. До прикладу, США на підтримку територіальних громад України реалізовує проект "Добре" з бюджетом у 50 млн. доларів. З аналогічною метою на 90 млн. євро відкриває фінансування Європейський Союз.

• Оголошення

Байковецька сільська рада проводить громадське обговорення містобудівних документів "Детальний план території щодо будівництва індивідуального житлового будинку з господарською будівлею в с. Байківці Тернопільського району" (земельні ділянки Барна М. В., Мацько Б. Ю.). Громадське слухання відбудеться 12.04.2016 року о 15 год. у приміщенні Байковецької сільської ради, що знаходиться за адресою: Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Байківці, вул. Січових Стрільців, 43.
Байковецький сільський голова А. Р. КУЛИК.

На 65 році життя перестало битися серце хорошої, чуйної людини, колишнього головного інженера СТОВ "Дружба" Михайла Петровича Леха. Михайло Петрович Лех був відмінним спеціалістом, все життя працював у місцевому господарстві ім. Петровського в Лозовій, згодом – у СТОВ "Дружба". Його поважали за професійність, порядність, добре ставлення до людей. Розділяємо великий біль втрати з дружиною покійного Галиною Тимофіївною Лех – багаторічною ланковою СТОВ "Дружба", сином Андрієм – водієм господарства, усією родиною. Вічна пам'ять, царство небесне, тихий спочинок його душі.
Із сумом та співчуттям – колектив СТОВ "Дружба".

Дирекція і колектив СТОВ "Дружба" висловлюють глибоке співчуття головному бухгалтеру підприємства Лесі Мар'яніві Олійник з приводу трагічної смерті племінника Андрія Володимировича Кобелюха. Співчуваємо рідним і близьким.

Любомир Паращук: "Без сумніву, об'єднання — правильний крок"

Інтерв'ю депутата Байковецької сільської ради об'єднаної територіальної громади Любомира Паращука.

— Любомире Зіновійовичу, Ви уже друге скликання обрані депутатом Байковецької сільської ради. Чи означає це, що Ви вірите у дієвість депутатської роботи?

— Так і є. Спільною працею депутатів, громади, сільського голови Анатолія Кулика, ми і в попередньому скликанні показали конкретні результати роботи. Попри певні новації, у діючому скликанні працюємо з "традиційними" проблемами щодо благоустрою наших сіл. Зокрема, у ближчій перспективі – облаштування пішохідного тротуару на масиві Русанівка. Працюватимемо над завершенням ремонту дороги по вулиці Трудова, оскільки ще кілька років тому поділили об'єм робіт тут на три етапи. Перший завершено 2 листопада 2014 року – добротний асфальт поклали на 250 метрах дороги вартістю 679 200 гривень з бюджету Байковецької сільської ради. Наразі працюємо над проектно-кошторисною документацією для ремонту другої частини дороги вул. Трудова і на двох вулицях з новобудовами – Гайова та Грушевського.

— Громада Русанівки вже визначилася із місцем під новий дитячий майданчик, які Байковецька сільська рада пообіцяла встановити у кожному селі об'єднаної територіальної громади?

— Очевидно, на масиві Русанівка він буде на вулиці Русанівська.

— На попередній сесії Байковецької сільської ради йшлося про введення автобусного маршруту на масив Русанівка. Яким чином плануєте його?

— Наразі усе залежить від перевізника, який виграє відповідний конкурс. Поки що плануємо маршрут від Збаразького повороту в Тернополі через масив Гаї Ходорівські, звідти – на Русанівку і назад у Тернопіль. Потреба у цьому маршруті серед мешканців масивів Гаї Ходорівські та Русанівка назріла вже давно.

— Яка Ваша позиція щодо об'єднання Байківців з іншими територіальними громадами?

Любомир Зіновійович Паращук народився 22 лютого 1969 року на масиві Русанівка в Байківцях. Мама була бухгалтером у колишньому байковецькому колгоспі "Заповіт Ілліча", батько тут працював зварювальником, згодом перейшов на тернопільський радіозавод "Оріон". Старший брат пана Любомира Богдан зараз живе у Смиківцях, а молодша сестра Ольга Зіновіївна Пулька – нині директор Байковецької ЗОШ I-II ст. І хоч улюбленим уроком Любомира Зіновійовича під час навчання у школі була фізкультура, професію обрав виробничу – токар-фрезерувальник, цей фах здобув у Тернопільському професійно-технічному училищі №9. У 1987 році пішов в армію – служив у військах протиповітряної оборони в Білорусії. Уже понад 20 років Любомир Паращук працює фрезерувальником на радіозаводі "Оріон" у Тернополі. Одружений, з дружиною Ольгою виховали двох дітей. Син Василь 2013 року закінчив ТНПУ ім. В. Гнатюка за спеціальністю "Технологічна освіта", здобув кваліфікацію викладача загально-технічних дисциплін і методики навчання технологічній коледж за спеціальністю "Дошкільна освіта", де здобула кваліфікацію вихователя і вчителя англійської мови дітей дошкільного віку. Торік закінчила Кременецьку обласну гуманітарно-педагогічну академію, де здобула ступінь бакалавра за спеціальністю "Дошкільна освіта", кваліфікацію вихователя дошкільнят і практичного психолога. У 2016 році здобуває ступінь спеціаліста дошкільної освіти. Працює вихователем дитсадку "Метелик" с. Байківці.

— Безперечно, це – правильний крок. Конкретний позитив будемо бачити через певний час, коли повністю сформується і повноцінно запрацює кадровий склад сільської ради. Все, що нині відбувається в рамках адміністративно-територіальної реформи у Байковецькій сільській раді, спрямовано на полегшення життя, передусім, мешканців сіл. Головне, щоб чиновники виконували зобов'язання перед об'єднаними громадами і сприяли, а не заважали, як це у нас буває, працювати першопрохідним реформ. Місцевий розвиток сьогодні сильно залежить від наших спільних зусиль. Влада, гро-

мада, бізнес – всі в одному човні і всі взаємозалежні один від одного. В умовах децентралізації, революційних змін у бюджетній системі, особливо для об'єднаних громад, сільські території отримали шанс для зростання. Особливою умовою використання такого шансу є відкриття громади Україні і світу, пошук та активна промоція унікальних можливостей громади – якірної точки, яка дасть поштовх для розвитку.

— Маєте улюблену справу за межами основної професії?

— Вже два десятиліття займаюся бджолярством. Люблю бджолиний запах, мене надихає працелюбність "національної команди України" – щоб приготувати 100 грамів меду, бджоли пролітають 46 000 кілометрів, а це те ж саме, що пролетіти навколо Землі по екватору! Жодна техніка, створена людиною, не замінить точність та делікатність роботи бджоли. А про цілющі властивості меду можна розповідати цілий день! Весь вільний час присвячую своїй пасіці. Наразі маю вісім вуликів, а раніше було і до 25. Нещодавно оглядав пасіку, дякувати Богу, всі комахи пережили зиму.

— Любомире Зіновійовичу, підкажіть, будь ласка, як правильно обирати якісний мед?

— Дуже складно здогадатися, з чого і в яких умовах роблять мед. Є кілька відносно простих способів перевірити мед, хоча найбільш повну оцінку може дати тільки лабораторія. Традиційний спосіб: занурити ложку в рідкий мед, а витягуючи її, оцінити характер стікання меду – якісний мед буде утворювати довгу стрічку, осідаючи гіркою. Якісний мед не скочується з ложки занадто швидко.

Розмовляла Ірина ЮРКО.

Учасники літературно-музичного вечора “Слава Героям! Слава Україні і її пророкові!” у с. Байківці.

Єпископа Теодора у Лозовій зустрічали з короваєм, який вручила Наталя Миц.

Уродини Батька нації

Соломія ДМИТРІЄВСЬКА.
Соломія ТКАЧУК.

9 березня минуло 202 роки від дня народження Тараса Шевченка. З нагоди річниці у селах Байковецької об'єднаної територіальної громади провели низку урочистих заходів за участю молоді, старшого покоління, творчих колективів та аматорів сцени.

Не забули пом'янути незлим тихим словом

6 березня у Байковецькому будинку культури відбувся літературно-музичний вечір “Слава Героям! Слава Україні і її пророкові!”. Перш ніж розпочати тематичний вечір, присутні хвилиною мовчання вшанували Героїв Небесної Сотні. Після цього звучали пісні у виконанні дитячого вокального ансамблю “Сонечко” БК с. Байківці (художній керівник – Марія Вацук). Соломія Ірина Жулицька душевно виконала пісні “Мамо, не плач” та “Зацвіла в долині червона калина”. Родзинкою заходу стала театралізована сценка про малого Тараса (у ролі – Ростислав Горак), його сестру Ярини (в ролі – Сніжана Левицька) та Матір (роль виконала Оля Клюк). На завершення заходу солістка Ольга Слабаш виконала пісню “Заспіваймо пісню за Україну!”, а всі учасники урочистостей вийшли на сцену з синьо-жовтими стрічками. Концертну програму у Байковецькому будинку культури підготувала художній керівник будинку культури с. Байківці Марія Вацук.

Іменини Шевченка у Лозовій

Сьомого березня у будинку культури с. Лозова відбулися урочистості, присвячені пам'яті національного генія України Тараса Григоровича Шевченка. Захід розпочала Вікторія Гуменна пісню “Зоре моя вечірняя”. Учні Лозівської ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ читали вірші про Кобзаря, виконали пісні “Зацвіла в долині червона калина”, “По дїбро-

Наймоладша учасниця урочистостей у Шляхтинцях – п'ятирічна Христинка Стефчик.

Театралізоване дійство в Шляхтинцях

Вистава з нагоди 202-річчя від дня народження Тараса Шевченка відбулася у клубі села Шляхтинці в неділю, 6 березня. Затамувавши подих, слухали учасники урочистостей безсмертні твори Великого Кобзаря “Рево та стогне Дніпр широкий”, “Зоре моя вечірняя”, “Думи мої, думи”, “Заповіт”, особливо хвилююче пролунала пісня “Молюсь за тебе, Україно” у виконанні народного аматорського хору клубу с. Шляхтинці (хормейстер – Степан Матковський, концертмейстер – Олег Турчин). Перед публікою відтворили нелегке Тарасове життя в уривках його

творів, які талановито інсценізували Василина Сачик, Андрій Сачик, Марія Заровенна, Вадим Гоцько, Христина Скорик, Віталій Лагіш, Михайло Заровенний, Юстина Сачик. Улюблену мелодію поета, граючи на кобзі, виконала Марта Волошин. Місцеві школярі з почуттям великої гордості декламували Шевченкову поезію. Наймолодша учасниця свята – п'ятирічна Христинка Стефчик буквально зачарувала всіх щирим прочитанням вірша “Українка я маленька”. Уривок з поеми Ліни Костенко “Маруся Чурай” відтворила на сцені Вікторія Крет, а Марія Драпінська під супровід бандури виконала пісні “Цвіте терен” і “Шевченкова верба”.

Продовження на 11 стор.

Лозівчан благословив єпископ Теодор

В першу неділю березня церква святих Петра і Павла в Лозовій була вщент заповнена людьми. Парафіяни зібрались велелюдно, аби отримати благословення від єпископа Теодора Мартинюка.

Єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівський УГКЦ Теодор Мартинюк у храмі святих Петра і Павла в Лозовій, 6 березня 2016 р.

— Кожен єпископ, згідно з церковними законами, зобов'язаний відвідати парафію, які знаходяться на його території. Це називається канонічною візитацією. З одного боку, це духовні відвідини, в яких єпископ повинен зустрітись зі священником і вірянами, які проживають у цій парафії. З іншого боку, це елемент ознайомлення з тим, як живе парафія”, – зазначив єпископ Теодор.

Після урочистої зустрічі священнослужителя церковні дзвони сповістили про початок Архиєрейської Божественної Літургії, яку провів єпископ Теодор, йому співслужили парох місцевого храму Михайло Павко, о. Андрій Говера, отець-диякон Ігор Дармограй та семіна-

ристи. Богослужіння прикрасив проникливий і піднесений спів церковного хору (керівник – Ніна Івахів). Наприкінці літургії єпископ Теодор подякував пароху місцевого храму отцю Михайлу, школярам і звернувся до парафіян з проповіддю, зокрема, нагадав про наближення Великого посту. “Час Великого посту – особливий, адже він готує нас до найважливішого свята в році – Воскресіння Христового, – зазначив єпископ Теодор і закликав усіх ревно молитися про мир в Україні. На завершення присутні заспівали молитву за Україну “Боже великий, єдиний”, а для єпископа Теодора прозвучало “Многая літа”.

Соломія ДМИТРІЄВСЬКА.

Учасники мистецького заходу з нагоди дня народження Кобзаря у будинку культури села Стегниківці, 9 березня 2016 року.

Уродини Батька нації

Продовження.
Початок на 10 стор.

Учасники урочистостей з нагоди 202-ої річниці від дня народження Тараса Шевченка у с. Лозова, 7 березня 2016 р.

Особливої урочистості заходу додавало різнобарв'я вишиванок та українських костюмів, які цього дня стали національним дрес-кодом для учасників заходу. В урочистостях з нагоди 202-річчя від дня народження Тараса Шевченка в клубі села Шляхтинці взяв участь заступник Байковецького сільського голови з гуманітарних питань Віктор Пулька, який привітав усіх з визначною подією та подякував завідувачці клубом Наталії Винярчук, хормейстеру Степану Матковському та концертмейстеру Олегу Турчину за чудову організацію свята.

Стегниківчани вшанували свого пророка

9 березня у будинку культури села Стегниківці урочистості з нагоди дня народження Кобзаря провели під назвою “Наш пророк – Тарас Григорович Шевченко”. У театралізованому дійстві, організованому вчителем української мови та літератури Стегниківської ЗОШ І-ІІ ст. Іриною Волчок, вчи-

телем музики Ольгою Могильською, педагогом-організатором Наталією Клачко, взяли участь учні Стегниківської школи. Школярі початкових класів та старшокласники продемонстрували ґрунтовне знання творчості генія українського народу та засвідчили шаную його непересічній особистості. Діти з великою любов'ю виконували пісні, декламували твори поета, інсценізували уривки з творів Оксани Іваненко “Тарасові

шляхи”, Степана Васильченка “Залізні стовпи” та “В бур'янах”, які відображають нелегкий життєвий шлях Тараса Шевченка. Втілені школярами сценічні образи вражали реалістичністю, яку підкресливали уміло підібрані костюми. На завершення урочистостей директор Стегниківської школи Богдана Дмитрівна Чикало подякувала педагогам та школярам за участь у підготовці та проведенні заходу.

• Пам'ять

19 лютого у Стегниківській школі провели флешмоб “Вони тримають небо”, присвячений вшануванню Героїв Небесної Сотні. Учні початкових класів розмістили паперових янголів біля стенду Героїв Небесної Сотні. Класний керівник 7-го класу Оксана Георгіївна Скоробогата провела відкриття виховну годину “Вшануймо Героїв Небесної Сотні, учасників Революції Гідності”. Захід супроводжувався показом відеоматеріалів про події на Майдані. 20 лютого у Стегниківцях відбувся похід жителів села із запаленими свічками. На завершення походу у небо піднялися ліхтарі Пам'яті.

• Ми – українці

Вчитель української мови та літератури Стегниківської ЗОШ І-ІІ ст. Ірина Володимирівна Волчок із школярами під час заходу “Мова українська, мово солов'їна!”.

Говори українською

22 лютого 2016 року в Стегниківській ЗОШ І-ІІ ст. відбувся захід “Мова українська, мово солов'їна!”, присвячений Міжнародному дню рідної мови.

Плануючи захід, вчитель української мови та літератури Ірина Володимирівна Волчок мала за мету навчити дітей розуміти і збагачувати рідну мову,

формувати розуміння того, що українська мова – наш скарб, без якого не може існувати ні народ, ні Україна як держава; розширювати знання про красу і багатство української мови; пробудити почуття національної гідності; розвивати логічне і творче мислення; виховувати любов до рідної мови, рідного краю, його традицій, почуття поваги до свого, українського,

бажання розмовляти рідною мовою.

Ірина Володимирівна ознайомила присутніх з історією цього свята. У конкурсній програмі взяли участь дві команди “Мовознавці” і “Верба”, сформовані із учнів 5-9 класів. У ході змагання проведено конкурси: “Закінчи прислів'я”, “Допиши вірша”, “Розминка”, “Мрія”, виразне читання поезій про мову.

У неділю рано...

Продовження.
Початок у попередньому випуску “Об'єднаної громади”.

Володимир ДЯЧУН.

У НЕДІЛЮ РАНО МАМА надягала темно-гранатову спідницю і темно-гранатовий жакет, зав'язувалась чорною хусткою з жовто-зеленими листками і йшла до церкви в сусідніх Шляхтинцях, залишаючи стегниківського тата на одинці грітись своїми лозівськими газетами із якимсь там “шляхом”, але це її уже не обходило — вона мала свій шлях і грілася теплим вранішнім повітрям, яке наповнювало церкву.

Простір від дому до церкви ще був по-ранковому холодним і непривільним, тому вона завше поспішала як від дому до церкви (коротких п'ять кілометрів), так і від церкви додому (довгих п'ять кілометрів), щоб не розгубити цього церковного шляхтинського тепла: посеред сиріо покванної омани радянського комунізму перед прийдешнім похолоданням. Але мама померла у вісімдесят третьому у своєму згірному соборі ж домі. Прийшовши в неділю зі своєї теплої церкви...

Від матері залишились окуляри, хустки і вишиті рушники. Інколи я подивляюся в скельця, але завжди нічого не бачу: предмети і букви не стають виднішими чи різкішими у своїх обрисах. Видно, окуляри не передаються у спадок. Деякі хустки з'їла міль: я завиваю ними свої травмовані коліна: тканина ніжно-тепла, наче мамина рука. Видно, хустка може затримувати у собі пам'ять. Рушники вишиті дрібними-дрібними хрестиками з ініціалами “СС”. То Стефанія Снігур — моя мама. Далі — впереміж — латинкою R1939SS: хрестики настільки дрібненькі, що мені не допомагають уже ніякі скельця, навіть мамині окуляри, аби вирізнити лінії, викладені дрібними цеглинками, і пам'ять, викладену скупими уривками спогадів. Тоді я обережно загортою вишивані рушники у ще ледь уцілілі від часу хустки й там, глибоко на темному дні, її світлі очі — окуляри.

У якомусь домі лежать на столі вишиті моєю мамою рушники — тепер мама далеко від того дому. Мама також дуже далеко від свого рідного дому, в якому вишивала свої молоді рушники. Тепер вона дуже далеко від тієї землі, на якій стояв колись отой дім, в якому так дрібно і так легко вишивалося. Часом я пригадую, що ми були колись разом — мама, я, рушники: при одному столі в одному домі.

Моя дочка вишила картинку дрібненькими хрестиками й повісила на стіні (зелене поле, білі квіти). Картинка дуже нагадувала рушник, що його в 39-му році минулого століття вишила моя мама. Я узяв рушник і картинку до рук, понюхав: ледь уловимий запах рідного поту — дочка... мама...

Мама, як протоплазма, розлита навколо мене постійно й усюди — я, мов острів чи ядро, омиваюся нею з усіх боків. Я вмиваюся нею! Мама пахне своїм теплим тілом і потом, так: спочатку — дотик і запах, а потім уже згадка про лице, усміх, про усе тіло. Я плив, як в колісці, — вверх-униз, вверх-униз: коли дого-

ри — стає страшно і хочеться викрикнути м а м о!; коли вниз — то стає якось безнадійно і хочеться пошепки видихнути до неї — отам угорі — м а м о...

Мамо, чи ж пам'ятаєш? А я пам'ятаю буквар свого дитинства трохи незвичним... Того буквара, з якого я вчився, ніби й не пам'ятаю. Але того самого буквара, в якому потім ти з татом переходили якісь посвідчення, облігації, квитанції пам'ятаю добре — буквар був надто розпухлим від укладених у ньому папірців. Потім, коли завелися сякі-такі гроші, в нього переключували і вони ось так само спокійно співіснували: квитанції і паперові гроші — другі екземпляри заплачених квитанцій і поряд з ними — асигнації, що чекали свого часу, аби бути немінуче заплаченими за свіжі квитанції. Але не тому той буквар мені вбився в пам'ять — не тому! Коли я приходив до тебе в лікарню й іноді випадково бачив твою уражену раком ногу — якусь безформну і занадто розпухлу — вона мені раптово нагадувала отого давнього лозівського розпухлого буквара.

...Визбирала свої дні, сидить, задумалась та й пальці уже холодні, аби щось дозбирувати. Але коли сидиш, задумаєшся то що ще залишається, як не холодними і не своє дозбирувати? Ото ж бо й є: що коли зупинишся то задумаєшся. Ото ж бо воно й є: задумаєшся, а дні усі — вибирані.

Коли я просуюся в нічній пам'яті до днів мого дитинства, то наче пересую кубики спогадів, аби нарешті прочистити більш-менш широкую дорогу, в кінці якої усміхалась б моя мама. Але грюкіт цих важених кубиків при пересуванні так нашаровується один на одного, що від цього гармидеру доводиться затулювати вуха руками і з жомом помічати, що мама перелякано віддаляється, віддаляється, віддаляється від мене. І — не усміхається... Не усміхається.

Коли маму розбив параліч, вона довго не приходила до тьми. І ось серед цього безпам'ятства (пам'ятаю) раз у раз проривалась у ці тяжкі лютево-березневі дні її уривчаста розповідь про червоні помідори, які вона взяла колись не-нароком з колгоспного поля принесла у плахті додому. Ці помідори встелили усю долівку. Ця розповідь розривала усього мене — і от сьогорні вона попросила мене подати хоч одного в її нерухому долоно. Але я не міг цього зробити. Чомусь не знаходив ні одного — у березні! Признаюсь, ні одного! Ні одного помідора ні на столі, ні на долівці, ні навколо пошматованого самітнього себе — тоді вона якось здивовано дивилася на мене.

Аж ось закінчуються і сливи переходжу в пору горіхів, заходжу всередину пори горіхів: усередину вересня непомітно протискаюся усередину горіха (остання тісна домова). Отож: середина вересня — середина горіха. Заспокоїтись — заснути, хоч світ і тисне зверху, але для мене (але я чую!) лише м'яке потріскування шкаралупи — таке оксамитно-м'яке (лоно матері).

Закінчення у наступному випуску “Об'єднаної громади”.

Байківці
Офіційний інформаційний ресурс

Сайт села Байківці <http://bajkivci.org/>

Наша сторінка

https://www.facebook.com/pages/Об'єднана_громада

• У школі

Учні Лозівської ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ під час урочистостей з нагоди Міжнародного дня рідної мови.

“Мова моя барвінкова”

Соломія ДМИТРИЄВСЬКА.

21 лютого відзначають Міжнародний день рідної мови. У Лозівській ЗОШ І-ІІІ ст.-ДНЗ цей захід відбувся 24 лютого під назвою “Мова моя барвінкова”. В цей день школа майоріла дитячими вишиванками та була зігріта теплими посмішками.

Кожен клас показав свою програму, яку заздалегідь підготували зі своїми класними керівниками. Зі сцени актової зали школи лунали вірші, пісні, сценки про милозвучну, солов'їну

українську мову. Лозівські учні були одягнені у національні костюми, віночки, кольорові стрічки.

Захід до дня рідної мови був на веселих нотах. Хотілось би, щоб кожен присутній залишив у своєму серці краплину любові до української мови, щоб завжди пам'ятав про багатство, яке є у кожного українця і це багатство — наша рідна мова.

Наступного дня у Лозівській школі відбувся літературний захід з нагоди 145-річчя від дня народження Лесі Українки, який з учнями підготувала директор школи, вчитель української мови

і літератури Анна Йосипівна Чаповська.

Ведучі розповіли про дитинство поетеси, атмосферу, у якій вона росла, її успіхи та невдачі. Яскраво доповнили свято вірші у виконанні читців. Під час літературного читання інсценізовано твір “Лісова пісня”, також учні показали театралізовану сценку про розмову Лесі (у ролі Наталія Миц) з Матір'ю (в ролі Катерина Логін). Учениця Ульяна Ковалик грала на фортепіано, промовляючи вірш Лесі Українки “Мій давній друже”. Глядачі не шкодували оплесків, адже учасники постарались з усіх сил.

• Акції

Учасники акції “Запобігти. Врятувати. Допомогти” у Шляхтинецькій ЗОШ І-ІІ ст. ім. О. Барвінського.

Шляхтинецькі школярі гасили “пожежу”

Соломія ТКАЧУК.
Фото автора.

Нещодавно учні Шляхтинецької загальноосвітньої школи І-ІІ ст. ім. О. Барвінського мали змогу більше довідатися про правила пожежної безпеки і навіть спробувати себе у ролі рятувальників. В рамках акції “Запобігти. Врятувати. Допомогти” до школярів завітали працівники Тернопільського районного відділу управління Державної служби з надзвичайних ситуацій у Тернопільській області.

Від провідного інспектора Тернопільського РВ УДСНС Ігоря Тріля учні дізналися, наскільки небезпечним є недбале поводження з вогнем і до чого може призвести недотримання правил пожежної безпеки. Школярям показали тематичні відеофільми, які навчали основних правил поведінки у надзвичайних ситуаціях, як діяти і куди звертатись у випадку їх виникнення.

Найбільше до душі школярам припали практичні заняття. Для прикладу, учениці 6 класу Ілона Кулініч під наглядом інспектора

випробувала дію вогнегасника.

Як діяти у випадку виявлення вибухонебезпечних та підозрілих предметів, дітям розповів начальник караулу ДПРЧ-3 УДСНС В'ячеслав Губський, який пояснив, чим вони небезпечні: “Сьогодні на території нашої держави можна знайти чимало вибухонебезпечних предметів, які залишилися після Другої світової війни, — зазначив В'ячеслав Губський. — І хоча, від тривалого часу перебування в ґрунті або воді вони змінилися на вигляді, здатність вибухати — не втратили, і можуть детонувати навіть від найменшого тертя”.

Після теоретичних знань, школярі закріпили пройдене на практиці під час навчальної евакуації з приміщення. Під супроводом вчителів учні вийшли на подвір'я школи.

Заступник начальника ДПРЧ-3 УДСНС України у Тернопільській області Юрій Тофіль ознайомив учнів з пожежною технікою та аварійно-рятувальним спорядженням. Вогнеборці розповіли, у яких випадках використовують рятувальне обладнання.

Учні ретельно оглянули весь арсенал техніки. Заздалегідь у дворі школи розпалили вогнище,

яке за допомогою рятувального обладнання гасив дев'ятикласник Віталій Лагіш.

Своїми враженнями від практичних занять поділилася учениця 8 класу Ірина Скорик: “Цей захід допоміг мені дізнатися, як запобігти пожежі, що потрібно робити під час її виникнення, як правильно користуватися вогнегасником”, — ділиться учениця 8 класу Ірина Скорик.

Не приховувала захоплення від побаченого і школярка Христина Лесюк: “Було дуже цікаво, адже я вперше мала змогу роздивитися так зблизька пожежний автомобіль та техніку рятувальників”.

На завершення акції директор школи Катерина Іванівна Левчук подякувала співробітникам Держслужби з надзвичайних ситуацій: “Навчання за участю фахівців-професіоналів виявилися дуже ефективними, — зауважила Катерина Іванівна. — Адже школярі не лише здобули необхідні теоретичні знання, а й закріпили їх на практиці. Те, що вони особисто брали участь у гасінні пожежі, тримали в руках професійне обладнання допомогло краще запам'ятати інформацію, адже, як кажуть, краще один раз побачити, ніж сто разів почути”.

Щиро вітаємо з 8 березня учительський колектив Стегниківської ЗОШ І-ІІ ст.! Насамперед, вдячні за розуміння і підтримку педагогу від Бога — директору школи **Богдані Дмитрівні ЧИКАЛО**. Доземний уклін за доброту і працю другій мамі — першій вчительці теперішнього 4 класу **Наталії Володимирівні СКУБИШ**, яка створила у класі теплу, дружню атмосферу. Безмежно вдячні вчителю християнської етики **Любові Григорівні ХУДЯК**, яка подарувала цінні знання про духовну культуру і навчила найголовнішого — любити Бога. За тактовність та професіоналізм дякуємо вчителю англійської мови **Оксані Ярославівні ЗАЯЦЬ**. За цікаве і ґрунтовне знайомство із сучасними комп'ютерними технологіями вдячні вчителю інформатики **Любові Василівні КУЗЬ**, яка завжди знаходить підхід до кожного учня. За смачний, корисний раціон у школі спасибі кухарю **Наталії Володимирівні ВАКУЛІ**.

Нехай перший пролісок подарує вам ніжність.

Весняне сонце хай дарує тепло,
А березневий вітер подарує надію,
Щастя і радість, і тільки добро!

З повагою — учні 4 класу Стегниківської ЗОШ І-ІІ ст. та їхні батьки.

Щиро і сердечно вітаємо з днем народження завідувачку бібліотекою-філією с. Байківці комунального закладу “Байковецька центральна сільська бібліотека” **Віру Михайлівну ПАУК**.

Бажаємо Вам, щоб надії збувались,
Щоб друзі хороші в житті зустрічались,
Щоб стіл був багатий і затишно в хаті,
Хай дні Ваші будуть веселі, як свято.
Від щирого серця Вам щастя й любові,
Нехай Вам таланити і будьте здорові!

З повагою — колектив Байковецької сільської ради об'єднаної територіальної громади.

• Конкурс краси

Під час конкурсу “Міс дюймовочка-2016” у Байковецькій ЗОШ І-ІІ ст., 5 березня 2016 р.

“Міс дюймовочка-2016”

Ольга ПЕРКАТА,
педагог-організатор
Байковецької ЗОШ І-ІІ ст.

5 березня у Байковецькій ЗОШ І-ІІ ст. відбувся конкурс краси “Міс дюймовочка-2016” серед учениць 4 класу.

Участь у заході взяли батьки юних учасниць, учні та вчителі школи. Присутнім представили публічне інтерв'ю з конкурсантами, показ одягу, розповіді цікавих історій, співи, також дізналися, котра з дівчаток є найкращою господинькою.

Конкурси оцінювало журі у складі заступника директора з навчально-виховної роботи Ната-

лі Романівни Гущиної, вчительки хімії та біології Оксани Василівни Брегін, вчительки фізики і математики Анатолія Вікторовича Погнеріба.

За результатами конкурсу “Міс дюймовочка-2016” переможених не було. Кожна учасниця отримала нагороду. Зокрема, “Міс дюймовочкою-2016” обрано Софію Башняк, “Міс глядацьких симпатій” — Анастасія Генсьорська, “Міс соловейко” — Оленка Микитюк, “Міс грація” — Вікторія Шулик, “Міс господинька” — Сніжана Онурейва, “Міс моделька” — Сніжана Левицька.

Організатор заходу — класний керівник 4 класу Байковецької ЗОШ І-ІІ ст. Світлана Тадеївна Гануляк.

• Смачно!

Рецепт смузі “Стрункі друзі”

Останніми роками шаленої популярності набувають фруктові та овочеві однорідні суміші, або як їх називають, смузі (“smoothie” пішло від англійського “smooth”, що означає однорідний, гладкий). По світу відкриваються спеціальні смузі-бари, видаються книжки з рецептами, розробляються смузі-дієти, з'являються фан-клуби смузі. Пані Валентина Матвійчук із с. Гаї Гречинські пропонує насолоджуватись смачними смузі з користю для здоров'я.

Інгредієнти

- 1 склянка кефіру (жирність 1,5%);
- 2 чайні ложки насіння льону;
- 1 чайна ложка насіння сезаму;
- 1/2 чашки сезонних ягід (полуниця, малина, чорниця);
- 1/4 банана.

Приготування

Збити всі компоненти у блендері. Вживати замість сніданку, або полуденку. У поєднанні з ранковими пробіжками, вправами для обличчя, результат буде “на обличчя” і “на фігуру”. Можна робити і розвантажувальні дні, але для цього кефіру потрібно взяти 1,5 л, а банан не додавати та збільшити вживання чистої води. Щоб смузі приносили максимальну користь, у них не повинно бути білого цукру (для смаку краще додати мед).

Таємниця графа Віктора Баворовського

Таємниці життя і смерті графа, народженого в сім'ї графа (даруйте за не навмисну тавтологію), — Віктора Баворовського — у лютому в арт-галереї "Бункермуз" для нечисленної тернопільської публіки представив доктор гуманістики, кандидат історичних наук Сергій Ткачов. Виявляється, заможний граф з Тернопільщини більше відомий польському читачеві, адже до сьогодні жодної інформації про нього в українських виданнях не було.

Один з найбагатших у Галиції

Розповідь про графа Баворовського дослідник розпочав у зворотному напрямку — з моменту смерті: "Петербурзька польськомовна газета "Край" у №45 1894 року в розділі "Наукова літературна хроніка" розмістила повідомлення такого змісту: "Відомий у нашій літературі своїми перекладами світових вершин поетів під псевдонімом "Віктор з Баворова" граф Віктор Баворовський відібрав собі життя позавчора, — переклад статті з польської здійснив Сергій Ткачов. — Один з найбагатших людей в Галиції, що володів майном вартістю кілька мільйонів золотих ринських. Неодружений. Освічений. Міг Баворовський зробити багато для нашої вітчизни. На жаль, закінчив смертю не натуральною — перерізав собі горло аж до хребта. Причиною такого кроку вбачають сліпоту, що загрожувала Баворовському, інші — психічний розлад. Кілька років тому граф Баворовський оголосив про намір створення мільйонної фундації на загальні цілі. Пізніше ця справа припинилася, оскільки заповіт поки не знайдено. Все майно, вірогідно, перейде до братів померлого — людей також дуже заможних. За Баворовським залишається чудове різноманітне зібрання — тут і бібліотека, яка вражає не так розміром, як добіркою стародруків, рідкісних книг, манускриптів. Через сувору заборону власника книгозбірня була недоступною нікому. Баворовський залишив також спадок власних рукописів, неопублікованих перекладів зарубіжної літератури. Саме в цій галузі він працював із захопленням кільканадцять років. Його переклади вражають фантазією, поетичним летом, досягають успіху точністю та ясністю думки".

"Слово має так огорнути думку, як одяг людину"

За словами Сергія Ткачова, єдине фото Баворовського надруковане якраз у газеті "Край", воно супроводжувало статтю хвалебного характеру про графа Баворовського, автор матеріалу — видатний польський романіст І. Крашевський.

На наступних сторінках "Краю" редакція детальніше нагадала читачам про графа Баворовського: "Це трагічне розв'язання закінчило життя, присвячене одному ідеалу — літературі. Світлої пам'яті Віктор Баворовський народився у 1826 році. На власні очі побачив кращі часи нашого романтизму і пройнявся ним до глибини душі. Добре виховання, яке пізніше поглибив сумлінним самостійним навчанням, отримав на батьківщині, хоча ще в юності подорожував. Під час однієї з мандрівок познайомився з Міцкевичем, якому читав свої переклади. Хоча часто виїжджав за кордон, серце графа Віктора належало рідному краю, тому попросту не любив чужоземців і їх країни, зокрема німців. Зрештою, його країною, в якій найчастіше перебував, була література. Як людина незмірно багата, світлої пам'яті Баворовський міг, не від-

волюючи, всією душою віддатися літературі.

Загиблий в улюблених зарубіжних авторах, яких перекладав на польську, не дбав про стосунки з оточуючими. З роками самотність стала його натурою. Тим часом множилися його переклади. Остання праця Баворовського — "Ернані" Віктора Гюго. Над кожним зі своїх перекладів працював Баворовський у себе в селі з великою увагою, старанно підбираючи слова. Бо, як висловився в одному зі своїх афоризмів, що знаходився в рукописі, "слово має так огорнути думку, як одяг людину". Баворовський неохоче дру-

Граф Віктор Баворовський родом із с. Баворів, більшу частину життя провів у с. Мишковичі (роки життя: 1826-1894).

Надгробна плита Віктора Баворовського збереглася до наших днів у стіні костелу Успіння Святої Богородиці у Баворові, де похована родина Баворовських.

кував свої переклади, друком вийшли тільки "Оберон", "Дон Жуан" і "Дума про Мазепу". Окрім художньої літератури, улюбленим предметом його досліджень була лінгвістика. Зокрема, його приваблювало вивчення польських народних говірок, у рукописах залишилося кілька словників різних говірок. Спостереження, зібрані з життя, мандрівок у літературі, формулював у епіграмах, афоризмах, коротеньких віршах".

Жив Баворовський не у Баворові, як цілком логічно можна було б припустити, а в селі Мишковичі Тернопільського району. За життя його батька Віктор жив у старшого брата в Струсові. Тато запропонував Віктору Баворові, але жити там граф не захотів, тому розпочав будівництво в с. Мишковичі. Одночасно придбав села Лощинів, Кровинка, Серединки, які здавав в оренду. Також купив маєток у Львові на вулиці Сикстуська, де зберігав книги, рукописи, стародруки, зібрання творів мистецтва — гравюри і картини.

Милі, нічим не засмучені стосунки

Свою колекцію граф збирав у дещо дивний спосіб — найняв трьох бібліофілів, також підпалював агентам (в основному — жидівським купцям), що мандрували територією польських земель, які в той час були у володіннях Росії та Австрії. Баворовського цікавили збіднілі шляхетські родини, які мали великі домашні бібліотеки. Пошуком мистецьких цінностей займалися саме "агенти". В архіві збереглися записи про те, як одного разу жид приніс графу Віктору з Баворова 100 медалей і купу золотих монет. Торгувався до останнього, але Баворовський таки перехитрив свого опонента.

Граф за життя купив 300 рукописів XV-XVIII століття, 130 руко-

видання творів Шиллера, якого перекладав Баворовський. Герман відправив до графа Віктора Баворовського у Мишковичі прохання про дозвіл друкувати переклади Шиллера та можливих інших авторів...

...Була зима, неприємний зимовий вечір, коли не хочеться виходити зі свого помешкання, зрештою недалеко від графського палацу на вулиці Сикстуська. Вже пізніше крутизна цієї вулиці дещо згладилася. Сучасний партер палацу, тобто бібліотеки Баворовських, тоді був підвалом будинку. Подолав шлях вгору слизкою вулицею, і ось я увійшов під графський дах. Це був чоловік з круглим, виголеним обличчям, одягнений трохи постаросвітському. Прийняв він мене дуже прихильно. Ми одразу заговорили про справи літератури. За якийсь час почали збиратися на Галицьку площу, до палацу Уленецьких. Я думав, граф поїде туди зі мною, а не піде пішки, бо перед тим скаржився на біль у нозі і кульгав. Але я помилюся. Незважаючи на холод, ожеледь, круту вулицю і біль у нозі, мільйонер граф Віктор Баворовський взяв під руку папку з паперами, другою взяв мене під руку і так ми йшли разом імлістим, неприємним зимовим вечором аж на площу Галицьку.

Уленецькі були родичами графа. У їх милому помешканні чулась королевою пані Уленецька, дуже симпатична старушка, схожа на тих, про яких пишуть в романах. Крім неї, гонору дому додавав її син, старий кавалер, як і граф, і найкращий приятель Баворовського. Товариство складалося з кількох осіб — родичів і знайомих дому графа. Пізніше ці літературні зібрання відвідували ті самі особи, тільки час від часу з'являлися нові літератори, здебільшого за моєю протекцією.

Граф дістав з папки рукопис, який нагадував шахівницю в клітинки. Заінтригований, я пильно придивлявся і зрозумів, що це розграфлені рядки уздовж і впоперек аркушу для економії паперу. Граф наказував своєму економу і повіреному, який був його секретарем, писати в такий спосіб. Писав секретар, з огляду на слабкий зір графа, величезними буквами. Під час перерв у читанні граф дещо негнучою поведінкою виказував легковажність до похвал від своєї аудиторії, тільки надавав більше значення думці пана Юзефа, а до моїх зауважень прислухався і слідував за виразом мого обличчя".

Вияв найбільшої поваги

"Час від часу ми листувалися, — читаємо далі у спогадах Альберта Зіппера. — Коли граф з'являвся у Львові, ми бачилися на зібранні панства Уленецьких і в мене вдома. Так підтримувалося наше знайомство. Запрошував мене дуже сердечно, аби я відвідав його в селі. Коли одного разу він повторив запрошення в присутності пана Юзефа, той відрадив і наполегливо застеріг не їздити в Мишковичі, бо граф заморить мене голодом. Я не злякався фаталістичної ворожби, бо ніколи не надавав значення стравам. Перемогла в мені цікавість побачити магната-оригінала в його буденному середовищі. Одного чудового червневого дня я вирушив у дорогу швидким потягом (зі Львова до Тернополя). Коли вийшов на станції у Тернополі, почув, як хтось раз у раз вигукує моє ім'я. Я пішов на голос і побачив якогось невисокого священика, що крутився і підстрибував. Він запитав, чи не я — професор Зіппер. Бо він тут чекає на професора за дорученням графа Баворовського. Відрекомендувався як адвокат Деліновський, юридичний радник графа Баворовського. Пан провів мене через вокзал на площу до екіпажу. Ми під'їхали до цукерні. Оскільки вже була година підвечір'я, за до-

рученням графа сказав подати каву з тістечком. Потім попрощався зі мною і пішов. Далі я поїхав сам. Цю поїздку по чудовому гостинцю, що звивався серед полів, серед чудового літа, лагідного теплого дня у новому вишуканому екіпажі зараховую до найкращих спогадів життя.

Пан меценас (юрист — ред.) розповів мені в Тернополі, що цей екіпаж — вияв найбільшої поваги до мене графа. Сам він їздив зазвичай старим возом. Цей новий екіпаж постійно стоїть схованим. Справив його граф тоді, коли наслідник трону князь Рудольф мав приїхати до Тернополя, де його вітала польська шляхта. Окрім екіпажу, граф, величезний скнара, замовив нові лівреї і пару гарних коней. Він тільки раз використав цей вартісний набуток, вдруге дістав його на світ Божий задля мене.

"Кожному з них бракувало однієї клепки"

Далі у спогадах Альберта Зіппера: "Через півтори години подорожжя ми в'їхали у пречудний парк (зараз від цього парку в с. Мишковичі залишилися деякі столітні і старші дерева — коментар Сергія Ткачова), до будинку, на порозі якого на мене чекав граф Віктор. Дуже радів моему прибуттю і дякував за приїзд. Розмовляв, як завжди, живо і показував мені різні речі в кімнаті, де працював, і де був безлад, якого я до того не бачив. На столі лежали найрізноманітніші предмети. Біля раритетних безцінних стародруків лежали використані залізничні квитки, квитки в театр, кульки, клаптики паперу. Словом, хаос. Цю абсолютну відсутність відчуття порядку підтверджував той факт, коли по смерті графа у закутках, в пічках, у шафах знаходили багато цінних паперів з купонами, облигаціями. Смішний, дріб'язковий скнара не думав, що може статися і йому. На стінах кімнати були також розвішані родинні портрети. Показуючи на них, граф з помішкою сказав: "Кожному з них бракувало однієї клепки".

Після теплої вечері з двох страв граф попрощався зі мною. Зручну ночівлю мені приготували в мансарді. Служка запитав мене, о котрій годині прокидаюся, що приготувати мені на сніданок, запропонувавши на вибір каву, шоколад і чай. Прокинувся я о шостій, із задоволенням зауважив, що погода пречудова. Встав, умився і одягнувся. Прийшов служка, запросив мене до сніданку в парк, за кілька кроків від дому, де було невеличке рондо. Незабаром служка приніс чудову каву, печиво, свіжу газету і зник. Якби я відчув, що далі станеться, ніколи б його не відпустив. Я насолоджувався чарами омріяного літнього парадю. Попиваючи каву і поглядаючи в газету, почував себе щасливим. Нараз я відклав газету, подивився навколо і побачив, як навпроти з гушавини за рондо виходить величезний дог. Розглядається і зупиняється. За хвилину звіди з'явився другий дог і мовчки став поруч з першим. Таких догів прийшло ще кілька. Вони вишикувалися в ряд і споглядали мене. Не уявляючи, що може далі статися, вирішив за найкраще не ворухитися. Нарешті прийшов служка і сказав, що пси щоранку приходять сюди з візитом, коли граф снідає на місці, де зараз сиджу я. Що вони злі, нападають на людей і калічать.

Незабаром з'явився граф і знову кілька разів висловив вдячність за мій візит. Розмовляли про все і ні про що, прогулюючись парком. У парку стояв новий палац графа, в якому ніхто не жив. Усі кімнати, по яких мене провів граф, були заставлені коштовними меблями, купленими закордоном.

Таємниця графа Віктора Баворовського

**Продовження.
Початок на 13 стор.**

Це був музей ужиткового мистецтва. Особливістю будинку було те, що він недобудований. Коли виходиш з останньої кімнати, складається враження, що має бути ще одна.

Пообідали ми в парку, подали сім страв чудово приготовлених, лікер, вино і чорну каву. Все було комільфо. Згадую це тому, що Уленецький помилився, коли попереджав, що я буду тут голодним. Вірогідно, граф хотів зумисно вразити і це йому вдалося. Відомо, що зазвичай він їв у економки, як кажуть, за "собачі копійки". І це були переважно кльоцки, каші тощо. Граф хотів, аби я ще затримався хоча б на один день, але я попрощався і ввечері поїхав до Тернополя тією ж каретою, що мене привезли сюди.

Цікава у графа була візитівка. Посередині, як звично, було ім'я і прізвище, а краями напис: "Хто мене не обмовив, той мене ошукав, хто мене не ошукав – той мене обікрав". Не знаю, чи граф колись замислювався над тим, що той, хто отримував таку образливу візитівку, міг викликати його на дуель. Однак цей песимізм, як і ставлення до шляхти і аристократії, чим граф часом любив козирнути, мені здається не ширим і не з власного життєвого досвіду, а ремінісценцією, наслідуванням Байрону.

Одного вечора, повертаючись з прогулянки, я йшов вулицею Сикстусською повз графський палац. Нараз вибіг слуга і шокував несподіваною звісткою, що граф перерізав собі горло і помер. Граф Віктор Баворовський вчинив самогубство. Чому? Його зір настільки погіршився, що йому загрожувала сліпота? Пан Юзеф Уленецький (кращий друг графа Баворовського – ред.) тримався думки, що не болянь втрати зору підшпачнула самогубця до цього розпачливого вчинку, а необхідність утримувати і платити лектору чи секретареві.

Як я вже згадував, тільки невелика частина літературної творчості Віктора Баворовського була представлена читачеві. Сподіваємося, що колись з'явиться ґрунтовна монографія про діяльність Віктора з Баворова", — кінєць цитати. За словами дослідника біографії Баворовського Сергія Ткачова, досі такої монографії нема, розібрати його архів вкрай складно.

Особисте знайомство з Віктором Гюго

До графа Віктора надходили рекомендаційні листи з детальною характеристикою на кожного священника від митрополита щодо призначення у Мишковичах чи Баворові на службу священників.

Листувався граф і з Генріхом Сенкевичем. Особисто був знайомий з Віктором Гюго. Був фанатом Байрона, як і багато аристократів того часу. Можливо, саме під впливом байронівського романтизму граф Віктор і покінчив життя самогубством.

В архіві Баворовського збереглося чимало "анонімок". Писали всі: сусіди, доброзичливці, священники. Багато листів було про те, як економи в Баворові грабують його і виробляють, що хочуть. До слова, ці економи жили доволі небідно: дві на рік їздили відпочивати – влітку в Одесу, взимку в Закопане. Саме економи вирубали і продали ліс Баворовського.

Одна з куплених графом картин "Люблінська унія" нині зберігається у Любліні. Половина сучасної картинної галереї Львова – зібрання графа Віктора Баворовського.

Двадцять заповітів графа Баворовського

Заповітів у архіві Баворовського близько двох десятків. Написані всі

Дослідник біографії графа Віктора Баворовського, доктор гуманістики, кандидат історичних наук Сергій Ткачов.

Приміщення колишнього палацу графа Баворовського в Мишковичах, 2016 рік.

різною рукою. На одному навіть зазначені прізвища свідків, які, крім нотаріуса, могли засвідчити правдивість заповіту. Розпорядником спадку Баворовського, згідно з першими варіантами заповіту, був старший брат Володимир, який жив у Струсові. Якщо один з братів через якісь обставини не зможе отримати спадок, є список із вісімнадцяти осіб, перші з яких Володимир, потім Вацлав – його молодший брат, який жив у палаці в с. Острів і мав троє синів. Саме Володимир і Вацлав Баворовські за власний кошт збудували залізничну дорогу з Острова до Копичинців.

Потім щось сталося з графом Віктором і він викреслив Володимира та решту родичів із заповіту. Чому – наразі невідомо. Граф раптом вирішив, що хоче все багатство спрямувати на створення фундації імені Баворовського в Тернополі над Серетом на Поділлі. Для цього він купив землю біля Старого Парку і зазначив у заповіті: "Якщо в Тернополі не знайдеться відповідного будинку, то продайте мій палац у Львові і побудуйте відповідний в Тернополі". На щастя, цього не сталося, бо перша і друга світові війни знищили Тернопіль.

Баворовський залишив чотири мільйони ринських. Але й тут не було все просто. Віктор заповів, що уряд Галичини може розпоряджатися його грішми тільки тоді, коли "набіжить" ще мільйон відсотків з цієї суми. З цих відсотків наказав виплачувати стипендії художникам з Галичини, які вчилися у Краківській академії мистецтв. У селі Лошнів для селянських дітей мали заснувати сільськогосподарську школу. У Тернополі – створити інститут ім. Баворовського.

Показання свідків

Через певний час після смерті Віктора його старший брат Володимир почав судитися з Галицією і Великим Князством Краківським через втрату родинних статків і про неправомірність останнього варіанту заповіту брата. У судових протоколах зібраних цікаві показання свідків. Один з них описав графа так: "Віктор Баворовський був вище середнього зросту. Череп мав рахитичний і гідроцефалічний. Великі широкі вилиці. Розкосі, низькопосаджені очі. Слабо заросле обличчя. М'язи тонкі, слабкі. Худий. Шкіра сірого кольору. Вираз обличчя нерухомий, понурий. Бігаючі очі. Товсті губи. Постава випрямлена. Шепелява вимова. Під час кожної дещо жвавої розмови рухи пальців рук і вся плечова система рухається в такт пози. Під час гострої сварки – стиснуті і підняті плечі, з постійним нервовим постукуванням пальців однієї руки по пальцях другої".

Другий свідок: "Граф Віктор Баворовський протягом кількох років у домі свого старшого брата у Струсові, потім по черзі у своєму домі в Мишковичах і у палаці в Львові жив аж до кінця свого життя відлюдником, сторонився людей, навіть найближчих родичів, як одного, так і другого брата, не приймав у себе нікого ніколи. Не брав жодної участі ні в громадському, ні публічному житті. Будував його кільканадцять років, але в недобудованому палаці зовсім не жив. Залишивши дім пустою, сам тулювся в хатинці у саду біля палацу, який перетворювався у руїни. Одяг і вигляд мав завше занедбаний і відразливий. Губив штани, бо ремінь ніколи не носив. Сорочка і кальсони завше вилазили назовні.

Підперезувався простим шнурком поверх одягу. Носив старі потерті сюртуки, з яких вже давно виріс, не міг застібнути на гудзички. Зрештою, капелюхи носив такі подерті, що волосся з-під них стирчало".

Третій свідок: "Віктор Баворовський протягом десятиліть замовляв шиття у кравця Альтера Шонкаута з Микулинець. Найчастіше вони обмежувалися перелицьованням і штопанням старого одягу, який носив по 10-15 років. Казав перешити фрак, якому було вже 40 років. Незважаючи на те, що кравець запевняв, що фрак вже багато разів перелицьований, штопаний і не надається перешиванню, граф наполягав. А коли кравець зробив вставки з нового сукна, він був дуже задоволений".

Четвертий свідок: "Віктор Баворовський у своїх подорожах дуже погано харчувався. Часто нічого не їв, щоб не витратити гроші. Під час подорожі до Італії, зокрема до Помпеї, де треба було заплатити одну ліру за вхідний квиток в музей, він хотів платити. Обзивав наглядчів і не відвідавши цих місць та Везувію, повернувся додому, хоча ще мав можливість провести час в Італії".

П'ятий свідок: "Граф Віктор Баворовський до адміністрування свого величезного маєтку, до якого входять Мишковичі, Велика Лука, Баворів, Застав'є, Лошнів, Кровінка, виявив відсутність всякого інтересу, безпорадність і незграбність".

Чому граф не мав дітей?

Відповідь на це питання мало стати останнім аргументом для суду, аби визнати Баворовського божевільним. На процес привели коноха, який начебто перебував у стосунках з графом. Мами із села давали показання, що Віктор розбещував їхніх хлопчиків, запрошував до себе в двір. Конох відкрито засвідчив, що був із графом у спальні. Однак, зберігся лист до Віктора Баворовського, адресант мав на меті відмовити графа одружуватися і передати весь спадок племінникам. В іншому листі з Риму від якогось графа Баворовського просять передати вітання "своїй пані і її мамі". Ці записи ставлять під сумнів нетрадиційну орієнтацію графа.

Втім, за результатами суду уряд Галичини не віддав гроші графа Віктора родичам.

Чудернацькі витівки

В архівах збереглися записи про чудернацькі витівки Баворовського. Один з них розповідає, що коли дівчата з Мишкович виходили на берег Серету прати білизну, граф любив піти вгору за течією, роздягнутися, лягти на спину і листи біля тих дівчат. В той час конох йшов по берегу, в якого граф запитував, чи дивляться на нього дівчата та як поводитися.

Біля нинішнього спиртзаводу в Мишковичах колись був ярмарок. Коли граф Баворовський був у поганому настрої, то спускався на базар, щоб посваритися із селянами. З часом, коли селяни здалеку помічали графа, одразу покидали торговлицю.

Самогубця Віктора Баворовського поховали в римокатолицькому костелі Успіння Святої Богородиці у Баворові, де спочиває вся родина Баворовських. Храм збудували в XIX ст. як костел Святого Вацлава. У радянські роки тут був колгоспний склад хімічної продукції та зернохосвище, сліди рівня насипу зернових на внутрішніх стінах помітні і досі. Після реставрації костелу відкрили плиту гробівця з написом "Граф Віктор Баворовський".

За матеріалами історичних розвідок Сергія Ткачова підготувала Ірина ЮРКО.

Колектив КП "Добробут" вітає з 55-річчям Великобуківського селищного голову

Романа Євгеновича МАЦЕЛЮХА.

Бажаємо Вам міцного здоров'я, невичерпної енергії, наснаги, родинного затишку, благополуччя та добра.

Нехай здоров'я завжди добрим буде,
Хай у роботі ладиться усе,
За справи добрі хай шанують люди,
В сім'ю хай доля затишок несе.

Вітаємо з днем народження заступника начальника УДКСУ в Тернопільському районі **Тетяну Василівну САВКУ.**

Хай радість Вам життя дарує,
Щоб посміхалися Ви весь час,
Любов і злагода панують,
Достаток повниться щораз.
Щоб Ви добра мали багато,
А доля квітла, наче сад,
І щоб на Вас із неба падав
Лише щасливий зорепад.

З повагою — колектив УДКСУ в Тернопільському районі.

Колектив Ігровицької ЗОШ І-ІІ ст. щиро вітає з днем народження вчителя християнської етики та географії **Наталію Григорівну ХИТРАК.**

Здоров'я, щастя зичим не на рік,
На все життя бажаємо Вам щиро,
Щоб радісним і довгим був Ваш вік
З добром, любов'ю, спокоєм і миром.

Колектив територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Тернопільського району щиро вітає з ювілеєм соціального робітника с. Мишковичі **Любов Євгенівну ПАВЛОВСЬКУ**, з днем народженням соціального робітника с. Чернелів-Руський **Галину Львівну СТОМАРІВСЬКУ.**

Бажаємо миру і світлої долі,
Запалу, енергії, сили доволі,
Творчого вогнику, віри й наснаги,
Щедрості серця, людської поваги.

Вітаємо з днем народження депутатів Тернопільської районної ради **Анатолія Євгеновича БУЧИНСЬКОГО, Назара Олеговича ДЗЮБАКА, Надію Яківну ЗЮБОВСЬКУ.**

Хай життя квітне, як калина в лузі,
Нехай будуть поруч щирі, вірні друзі,
Хай обминають болі і тривоги,
Хай стелиться довга життєва дорога.
Здоров'я міцного і щастя без краю,
Усього найкращого щиро бажаємо!

З повагою — колектив Тернопільської районної ради.

Від усього серця вітаємо з 75-річчям найріднішого дідуся, батька, чоловіка **Мирослава Миколайовича БАРАНА** з с. Смиківці Тернопільського району.

День народження раз у рік
Переступить Ваш поріг.
З ним до Вас хай завітає
Все, що серце забажає.
Нехай Вам віднині й далі
Щасливо живеться,
Хай лише добро й достаток
У домі ведеться!

З любов'ю і повагою — онуки Ольга та Андрій, дочка Оксана, зять Юрій, дружина Ганна.

Колектив Великолибичської ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Я. Стецька вітає з 50-річчям педагога-організатора **Лілію Ярославівну БОЙКО**, з 55-річчям учителя початкових класів **Віру Степанівну ЄЛІСЄВУ.**

Нехай щастя буде у Вашому домі
І радість хай з Вами буде завжди,
Здоров'я міцного, щасливої долі
Нехай Господь Бог дасть на довгі роки.

Вітаємо з днем народження депутата Великобуківського селищного району **Ігоря Івановича РАКОЧОГО.**

Добра і щастя зичим в цю годину,
Наді, сонця, радості, тепла,
Хай Бог благословить усю родину,
А Вам — міцне здоров'я посила.

З повагою — колектив Великобуківського селищного району, депутатський корпус, виконком.

• Традиції

• Вітаємо!

Учасники аматорського драматичного гуртка с. Смиківці під керівництвом Юрія Ліского (зліва) та Смиковецький сільський голова Володимир Сидяга.

“Театр — це мистецтво відображати життя”, — говорив відомий актор і режисер Костянтин Станіславський. Цим мистецтвом добре володіють учасники смиковецького аматорського драматичного гуртка, які під керівництвом Юрія Ліского і Надії Осадчук поставили на сцені місцевого клубу виставу “Ніч перед Різдом”. У відомих гоголівських персонажів перевтілилися Святослав Бутковський, Наталя Логінська, Максим Назаркевич, Владислав Якименко, Тарас Пелещак, Ігор Забавчук, Діана Осадчук, Юрій Чорномаз, Марія та Анна Букаті, Максим та Юлія Махніцькі, Тетяна Бутковська, Олена Цвенцишин, Яна Касарда, Мар'яна Соє, Дмитро Чуйко, Максим Гуменюк та Іван Помазанський. Ведуча Діана Білан запросила на сцену учасників дитячого хору “Зернятко” (хормейстер Мар'яна Дунець, концертмейстер Володимир Стадник). Звуковий супровід забезпечив Андрій Сидор. Смиковецький сільський голова Володимир Сидяга вручив учасникам вистави солодкі подарунки і квитки дітям на виставу “Мина Мазайло” в Тернопільському драмтеатрі.

• Фоторепортаж

Священнослужителі та громада села Дичків під час освячення каплиці Матері Божої на території НВК “Дичківська ЗОШ І-ІІ ступенів-ДНЗ”.

Каплиця Матері Божої у Дичкові

Фото Андрія Омельницького.

В останню п'ятницю зими цього року на території НВК “Дичківська ЗОШ І-ІІ ступенів-ДНЗ” освятили капличку Матері Божої, яку було збудовано за сприяння меценатів і жертводавців. В освяченні взяли участь єпископ-помічник Тернопільсько-Зборівський Української греко-католицької церкви кир Теодор Мартинюк, настоятель церкви Преображення Господнього села Дичків отець Олег Леськів, парохі Великих Бірок, Товстолуга і Козівки. У важливій події взяли участь голова Тернопільської районної ради Андрій Галайко, голова Тернопільської райдержадміністрації Олександр Похилій, Великогаївський сільський голова об'єднаної територіальної громади Олег Кохман, директор Дичківської школи Андрій Романюк, учнівський та педагогічний колективи, мешканці села Дичків. Освітали освячення учасники хору церкви Преображення Господнього.

Хор церкви Преображення Господнього села Дичків.

Щиро вітаємо з 55-річчям директора Ангелівської ЗОШ І-ІІІ ст., заступника голови виконкому Романівської сільської ради Ганну Михайлівну ОМЕЛЯШ.

Здорові будьте й радісні

завжди,

Хай серце б'ється легко і натленно,

Не знайте ні тривоги, ні біди

І будьте Богом Ви благословенні.

З повагою — колектив Романівської сільської ради, депутатський корпус, виконком.

Колектив Мироліубівської ЗОШ І ст.-дитячого садка вітає з одруженням Марію та Віталія ГУМЕНЮКІВ.

Під дзвони весільні в цей радісний час

Від широго серця вітаємо Вас!

Ми хочемо Вам усіх благ побажати,

Щоб Ви були дружні, успішні, багаті!

І ще неодмінно щасливі, здорові,

Щоб жили завжди у ладу і любові!

Хай разом всі справи даються Вам легко,

Та гарні сюрпризи приносять лелека!

Колектив Ангелівської ЗОШ І-ІІІ ст. вітає з 55-річчям директора школи Ганну Михайлівну ОМЕЛЯШ.

Хай світять Вам життєві зорі,

Хай обминає Вас журба,

Бажаємо від усього серця

Любові, щастя і добра.

Вітаємо з днем народження медсестру Ігровицької АЗПСМ Надію Василівну КУЗИК.

Хай Бог Вам посила добро і щастя,

Міцне здоров'я, море благ земних,

А щедрі дні, мов рушники квітчасті,

Нехай ще довго стеляться до ніг.

Вітаємо з ювілеєм депутата Великоберезовицької селищної ради Олега Романовича КИРИЛІВА.

Хай дороги стеляться крилато,

Будуть чисті, рівні, як струна,

А добро не оминає хату,

Як не обминає світ весна.

З повагою — колектив Великоберезовицької селищної ради, депутатський корпус, виконком.

• Фронтва журналістика

Під час презентації книги-спогаду “100 днів полону, або позивний 911” (зліва направо) голова Тернопільського прес-клубу Анжела Кардинал, перший секретар Національної спілки журналістів України Сергій Томіленко, автор книги — правозахисник, волонтер, журналіст Валерій Макеєв.

Від полону — до волі

Ярослав БАЧИНСЬКИЙ.
Фото автора.

В актовому залі Тернопільського обласного краєзнавчого музею для представників ЗМІ відбулася презентація книги-спогаду “100 днів полону, або позивний 911” правозахисника, волонтера, журналіста Валерія Макеєва. Військового публіциста медійникам представив перший секретар Національної спілки журналістів України Сергій Томіленко.

Гість з Києва розповів, що лише за останній час воєнних подій на Сході бойовики взяли в полон вісім представників пера, диктофона й мікрофона різних періодичних видань і телеканалів. Коли писалися ці рядки, стало відомо, що завдяки волонтерам і Президенту України Петру Порошенку 3 березня ц. р. вдалося звільнити із неволі журналістку Марію Варфаломееву, яка пробула у застінках сепаратистів і російських агресорів 14 місяців, з них півроку в одиночній камері. Зараз на окупованих територіях Донецької та Луганської областей ще перебуває у полоні бойовиків 129 військовослужбовців та добровольців. Процес щодо їх звільнення триває.

Понад 100 днів на окупованих територіях Луганщини перебував у полоні пан Валерій, який бачив на власні очі кров і смерть, нелюдські

тортури й знущання над українськими воїнами й мирними жителями Донбасу. Книга — спогад волонтера, який пройшов воєнний Схід України й опинився за ґратами у підвалі, де не діють жодні закони й правила. Це документальна розповідь про паралельний вимір, який існує в нашому світі за кілька сотень кілометрів звідси. Жорстокі ополченці, російські десантники, допити, приниження, катування — мало хто після цього виживає. Але він вижив і... написав про це. Дискусійно, суперечливо, нетипово, але чесно. І зробив свій висновок з пережитого. “Революція одна, друга, війна... Щось ми робимо не так, бо все, що відбувається, не впливає на чиновницький світ. Це специфічна сила зла і мізерна сила добра (добровольці, котрі воюють на Сході). От кажуть: повернуться хлопці з АТО... Повертаються... Мовчать... Не хочуть ні з чим зв'язуватися і навіть не вірять, що можна щось здолати. Що “ворога” на Сході можна побороти — так, а внутрішнього ворога — ні, не знають як. Що ще треба пройти? Які ще потрібні революції?”

Військова, фронтва публіцистика мирної, хлібної держави Україна вперше була надрукована в Ізраїлі. Згодом її передрукували білоруські видавці, і ось аж тепер дійшла до українського читача. Її можна придбати у тернопільських книгарнях завдяки черкаським поліграфістам. Це видання для тих, хто хоче жити у власній щасливій країні.

• Життя прожити...

• Це важливо

Афган у його долі

Ярослав БАЧИНСЬКИЙ.
Фото автора.

Мій співрозмовник Степан Дека більше відомий бджолярському загалу. Це не лише захоплення, але і сенс його життя, повсякденного й насиченого турботами.

Воїни-афганці — тернополяни Микола Мельник та Степан Дека, Дмитро Паснак із Коломиї.

Про бджолу — божу комаху Степан Іванович може говорити годинами. У селі Козівка Тернопільського району на малій батьківщині дружини Марії, з якою поєднав долю в далекому 1987 році, доглядає чималу пасіку. Вирощує і розводить бджіл, збирає усі продукти бджільництва, які цінні для людського організму. Вже чимало літ він заступник голови обласної спілки пасічників імені о. Миколи Михалевича. Тонкощі нектарної науки передає своїм молодшим колегам з Тернопільщини, які регулярно щомісяця збираються на свої семінари у залі департаменту агропромислового розвитку ОДА.

У життєвій біографії Степана Деки, що народився у мальовничому селі Озеряни Буцацького району, було багато світлих і пам'ятних дат. Атестат зрілості отримав після закінчення Буцацької середньої школи № 2. Після десятирічки юнак без великих зусиль, бо добре навчався, вступив на загальнотехнічний факультет Тернопільського державного педагогічного інституту. За державним направленням працював вчителем фізики та креслення в одній із сільських шкіл Чернівецької області. Звідти пішов на строкову військову службу. Штатський костюм вчителя довелося змінити на солдатську гімнастерку. Служив рядовим у танковому полку окремого армидивізіону в Ужгороді. На початку 1980 року разом із іншими

побратимами його відправили в Афганістан, у столицю Кабул, оператором електронно-обчислювальної техніки ракетного дивізіону, що дислокувався в Баграмі. За рік служби на чужій землі всього довелося побачити — біль і втрати армійських друзів, смертоносні розриви снарядів і мін, трасуючих куль, сплюндровані кишляки, вантажі-200, або, як їх називали, "чорні тюльпани", в яких десятками відправляли тіла молодих воїнів, офіцерів на рідну землю колишнього Союзу. Вистояв, перетерпів, допомогла і щира молитва до Всевишнього. Селянський міцний характер і витримка.

Хоча з тих пір вже минуло 27 років, коли радянські війська були виведені з Афганістану, але пам'ять зберігає усі епізоди безглуздої війни і гіркоту втрат одного полчан. Степан Іванович був представлений до державної нагороди, але десь та медаль чи орден

загубилися у високих генеральських кабінетах.

— Це не головне, — каже Степан Іванович. — Головне — вистояв, утвердився як людина, громадянин. Поруч зі мною мої однополчани, воїни-афганці Дмитро Паснак з Коломиї, що на Івано-Франківщині. Він так само, як і я, займається роками бджільництвом. Тернополянин Микола Мельник нині вже на заслуженому відпочинку. З ними ми пройшли горнило афганської війни, промайнула молодість, оперезана солдатським ременем, скроплена чужа земля гарячими краплями крові моїх ровесників. Таке не стирається у людській пам'яті. Не заховається під сувоюми нинішньої історії. Пройшли через роки ми з Марією, виховали і благословили на самостійний сімейний шлях дочку Оксану та Євгенію. Маємо зятів Олега та Андрія, дочекалися онуків Дениса, Михайлика і Павлика. Життя триває...

• Служба 101

Обережно на воді

Вода. Ця вкрай необхідна усьому живому стихія доволі часто стає ворогом людини. Масштабні повені можуть у доволі короткий термін знищити цілі населені пункти разом із населенням.

У разі повені чи паводка уважно слухайте інформацію про надзвичайну ситуацію та інструкції про порядок дій, не користуйтеся без потреби телефоном, щоб він був вільним для зв'язку з вами. Зберігайте спокій, попередьте сусідів, надайте допомогу інвалідам, дітям та людям похилого

віку. Дізнайтеся у місцевих органах державної влади та місцевого самоврядування місце збору мешканців для евакуації та готуйтеся до неї.

Підготуйте документи, одяг, найбільш необхідні речі, запас продуктів харчування на декілька днів, медикаменти. Складіть все у водонепроникному пакеті. Від'єднайте всі споживачі електричного струму від електромережі, вимкніть газ. Перенесіть більш цінні речі та продовольство на верхні поверхи або підніміть на верхні полиці. Переже-

ніть худобу, яка є у вашому господарстві, на підвищену місцевість.

Пам'ятайте: самостійну евакуацію проводять тільки у разі необхідності надання невідкладної допомоги постраждалим, відсутності продуктів харчування, погіршення обстановки. Для самостійної евакуації бажано використовувати особисті човни або катери, плоту з деревини і інших підручних матеріалів.

Тернопільський РВ управління ДСНС України в Тернопільській області.

• Справи приватні

ПРОДАМ

* запчастини до трактора Т-74 та автомобіля ГАЗ-69. Тел. (096) 403-73-40.
* новий котел на тверде паливо та газ КЧМ. Ціна договірна. Тел. (067) 388-59-46.
* кормовий буряк. Ціна договірна, можливий обмін. Тел. (067) 388-59-46.
* свинину, вирощену на натуральних продуктах, пшеницю яру насінневу сорту "Широкко" першої репродукції, пшеницю продовольчу. Тел.: (097) 317-15-23, (097) 440-06-04.
* квашену капусту. Тел.: (068) 246-76-14.
* пшеницю. Тел. (097) 437-62-86, (093) 283-86-37.
* мотоблоки нові (потужність від 4 до 15 к. с.), трактори (від 12 к. с.), мототрактори,

двигуни різних потужностей, навісне обладнання. Гарантія, з/ч, безкоштовна доставка. Знайдете дешевше — відамо ще дешевше. Тел. (098) 598-94-84, (0352) 49-30-00, (098) 259-19-58, 066 665-36-06. www.tractor_c.com ua

РОБОТА

* на роботу СТО потрібні: моторист, автослюсар з ремонту легкових автомобілів і бусів, мекнеджер. Тел.: 51-00-97, (067) 700-55-02.

* таксі "Оптимальне" приїме на роботу диспетчерів. Тел. (096) 623-27-54.

ПОСЛУГИ

* СТО "Спектр" (м. Тернопіль, вул. 15 квітня, 44) пропонує рихтовку, антикорозійну обробку автомобілів, зварювальні роботи: днища, пороги, лонжеронів. Тел.: 067-700-55-02, 51-00-97.

* покраска л/а та окремих елементів, підбір фарб, полірування, воскування, передпродажна підготовка. Тел.: (096) 679-20-10, 067-700-55-02.
* СТО "Спектр" (м. Тернопіль,

Профілактичний медогляд

З настанням весняно-польових робіт у керівників господарств додається багато важливих проблем, пов'язаних з підготовкою сільськогосподарської техніки до роботи в полі, придбання нової, ремонтом, придбанням засобів захисту рослин, пального тощо. Крім того, щорічно з початком сільськогосподарських робіт керівники зобов'язані подбати про стан здоров'я працівників.

Попередні і періодичні медичні огляди регламентовані наказами Міністерства охорони здоров'я №246 від 2007 р. та №280 від 2002р. Метою медоглядів є визначення придатності робітників до даної роботи та попередження професійних захворювань. Профілактичні медичні огляди в Тернопільському районі проводяться на базі лікувально-профілактичних закладів.

Із року в рік принципово і відповідально до проведення медичних оглядів та забезпечення 100% явки працівників у лікувально-профілактичні заклади ставляться керівники господарств: ТОВ "Вікторія" с. Байківці, ТОВ "Дружба" с. Лозова, ФОП "Кітик", ФОП "Солтис" с. Жовтнєве, ПАП "Агропродсервіс" с. Настасів, ПАП "Золотий колос" с. Ігровиця, ТОВ "Стегниківське" с. Стегниківці, ПП Агрофірма "Медобори" с. Скомо-рохи. Не приділяють належної уваги здоров'ю своїх працівників керівники невеликих фермерських господарств, кожного року не всі їх робітники проходять профілактичний медичний огляд.

Періодичні медичні огляди проводяться з метою своєчасного виявлення ранніх ознак гострих і хронічних професійних захворювань, загальних та виробничо зумовлених захворювань у працівників та проведення відповідних оздоровчих заходів.

Розроблено графік проходження медичних оглядів працівників об'єктів сільськогосподарського виробництва в лютому. Медоглядам у більшості господарств підлягають працюючі в шкідливих умовах праці (механізатори, квалі, газоелектрозварники, водії, тваринники та працюючі з пестицидами). Відповідальність за 100% проходження і оплату медоглядів по-

кладено на керівників господарств. Контроль за організацією проведення та повнотою охоплення попередніми та періодичними медоглядами покладається на Теробовлянське міжрайонне управління Держсанепідслужби, за якістю проведення медоглядів — на органи охорони здоров'я.

Сьогодні в Тернопільському районі викликає тривогу рівень захворюваності на туберкульоз: у 2015 році у районі виявлено хворих на туберкульоз 20 осіб, із них 2 — працюють на виробництві чи в сільському господарстві; у 2014 році 35 осіб, із них 4 працюють на виробництві. Відзначається ріст серцево-судинних захворювань та хвороб периферичної нервової системи. Ці факти підтверджують важливу роль медоглядів в ранній діагностиці та лікуванні захворювань серед працюючих. Після завершення медоглядів всіх виявлених хворих буде взято на диспансерний облік для проведення комплексу оздоровчих заходів до початку весняно-польових робіт.

Власники господарств несуть відповідальність за організацію і своєчасність проходження працівниками обов'язкових профілактичних медоглядів і допуск їх до роботи відповідно до вимог Закону України "Про охорону праці", Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення".

Керівники мають право відсторонити від роботи працівників, які не пройшли медичний огляд, та не допускати до роботи працівників, яким за медичним висновком така робота протипоказана за станом здоров'я. Роботодавець також має право притягнути працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду, до дисциплінарної відповідальності або відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

Ще є час до початку весняно-польових робіт, щоб провести в повному обсязі профілактичний медичний огляд та подбати про здоров'я працівників.

Любов СТОЙКЕВИЧ, лікар із загальної гігієни Тернопільського району лабораторного відділення Теробовлянського міжрайонного відділу ДУ "ТОЛЦ ДСЕСУ".

• Цифри і факти

Середня заробітна плата та стан її виплати у січні 2016 року

* Середня номінальна заробітна плата штатного працівника в економічній області у січні 2016 р. становила 3008 грн, що на 25,2% більше, ніж у січні 2015 р.

* Сума заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах області станом на 1 лютого 2016 р. становила 5,0 млн. грн, з них 3,6 млн. грн — на економічно активних підприємствах.

* У загальній структурі боргу області основна сума заборгованості припадає на підприємства охорони здоров'я та надання соціальної допомоги (32,6%), професійної, наукової та технічної діяльності (31,1%) і переробної промисловості (20,7%).

Головне управління статистики у Тернопільській області.

ПОДІЛЬСЬКЕ СЛОВО

Рубрики:
1. Куплю
2. Продам
3. Послуги
4. Вважати недійсним

Рубрика	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

тел./код:
Щоб ваше оголошення було надруковане в черговому номері "Подільського слова", треба заповнити купон і надіслати або принести в редакцію в СЕРЕДУ до 12 год.
Наша адреса: 46 000, м. Тернопіль, вул. Бродівська, 17.

Купон безкоштовного оголошення

Текст оголошення

вул. 15 квітня, 44) ремонтують двигуни, коробки передач, ходову частину, гальмівну систему, систему охолодження, паливної і вихлопної систем легкових і бусів. Тел.: (067) 700-55-02, 51-00-97.
* фотозйомка урочистих та інших подій вашого життя. Недорого, виїзд у села, запис на DVD, монтаж фотокліпів. Тел. (0352) 54-11-93.

Сільський медик Надія Ходань

Галина ЮРСА —
ТРР "Джерело".
Фото автора.

"Надія Ходань — наш сімейний лікар", — так кажуть про завідувачку ФАПом у селі Великі Гаї Тернопільського району ті, кого пані Надія лікує не один десяток літ, і ті, хто вперше звертається до неї про допомогу.

Більше двадцяти років віддала Надія Ходань сільській медицині і завжди працювала так, що отримувала на свою адресу лише схвальні відгуки. Майже по секрету мені сказали, що у Великих Гаях проживає дуже багато забезпечених людей, які при потребі знайдуть кошти, щоб лікуватися у визначених світил медицини. Та вони не поспішають до них, бо знають: завідувачка місцевим ФАПом Надія Ходань упоратеться з їхніми болячками не гірше дипломованого спеціаліста з вищою освітою та багаторічною практикою. Сама ж Надія Степанівна скромно твердить, що такі оцінки про неї дещо перебільшені, проте намагається в міру своїх сил допомагати всім, хто потребує допомоги. Якщо відчуває, що її можливостей замало, направляє до інших лікарів, слідуючи правилу: "Не можеш допомогти — не нашкодь".

Надія в юності мріяла про значно прозаїчнішу професію — кулінара. Але доля розпорядилася так, що спочатку дівчина працювала санітаркою у стоматологічній клініці. Робота їй подобалася. "Може, не сама робота, а люди, особливо

Завідувачка ФАПом у с. Великі Гаї Надія Ходань.

діти, що приходили лікувати зубки, — згадує Надія Степанівна, — тоді й почала замислюватись, чи дійсно пов'язати своє майбутнє з медициною. Але доля жінки завжди залежить від сім'ї. Так і в мене. Вийшла заміж. Народилися діти. Не дуже було часу на науку. Але трапилась добра нагода: у Тернополі відкрили філію Чортківського медичного училища. Як людина з медичним стажем та хорошим дипломом про середню освіту, мала переваги, чим скористалася. Закінчивши училище, працювала у Великих Гаях акушеркою, а потім стала завідувачкою ФАПом у цьому селі. А кулінар з мене вийшов так

само. Готую обіди для своїх рідних".

Роботи у Надії Степанівни Ходань дійсно багато. Великі Гаї — великі не лише за площею, але й населенням. У селі проживає 4700 осіб. Що дуже тішить: народжуються нові громадяни України. Минулого року село стало багатшим на 63 дитини. Цього року вже народились і перебувають під її пильним наглядом, а також акушерки Лілії Грещук та молодшої медсестри Данііли Желішкевич, шість немовлят. "Рік лише почався, — усміхається Надія Ходань, — надіємось, Бог дасть радість материнства ще багатьом жінкам".

Завідувачка ФАПом у Великих Гаях розповідає, що у закладі є все необхідне для надання невідкладної допомоги. Для обстеження та лікування при необхідності пацієнтів направляють до Тернопільського районного територіального медичного об'єднання. Кожного понеділка у ФАПі веде прийом сімейний лікар ТРТМО Галина Олегівна Боднар. У Великі Гаї часто приїжджають педіатри з ТРТМО. Проблем, зокрема, з вакцинацією, немає. Машину для виїзду надає Великогаївський сільський голова об'єднаної територіальної громади Олег Кохман. Водій Володимир Снігур як медик, завжди на посту, ніколи не відмовить, у яку б пору доби до нього не звернулись. Ці люди усвідомлюють, що, без перебільшення, інколи навіть згаяна хвилинка вартує людського життя чи здоров'я.

• Дзеркало

Любов Євгенівна Павловська з села Мишковичі Тернопільського району.

11 березня ювілей відзначає дорога матуся, кохана дружина, любляча бабуся **Любов Євгенівна ПАВЛОВСЬКА**. Щиро вітаємо дорого іменинницю!

Найдобриша, найкраща, єдина, рідненька! В цей день ми вклоняємось дуже низенько! За сонечко ясне, за серце прекрасне, За те, що добром зігриває нас, За те, що в щасливу і скрутну хвилину Ми можемо всі прихилитись до Вас! Матусю рідненька, матусю єдина, Вас щиро вітає вся наша родина, Усі ми Вас любимо і всі поважаємо, Усі ми Вам щастя, здоров'я бажаємо. Хай люблять та шанують Вас люди, Мирним та ясним світанок хай буде, Усю доброту, що живе між людей, Даруєм сьогодні на Ваш ювілей!

Добра нянька для дітей, господиня в хаті, Нашим щастям разом з Вами

будемо багаті.

Для Вас ми сьогодні даруємо квіти, Щоб сонце і зорі плекали тепло, Щоб завжди здоров'я багато було, Щоб смутку не знали, ми просимо долі, Добра Вам і радості, рідна, доволі. Хай доля боронить від лиха й біди, Лишайтеся, мамо, такою завжди. Кожної миті щоб Ви відчували Богородиці щирю опіку, А Бог із неба нехай Вам дарує Щастя, здоров'я і довгого віку.

З любов'ю — чоловік Володимир, дочка Надія з чоловіком Володимиром, дочка Тетяна з чоловіком Володимиром, онук Олександр.

• До речі

Стрижка для "пухнастої" пані

Жінкам з фігурою, що відрізняється від загальноновизначених стандартів, практично завжди набагато складніше підібрати собі правильний образ. Це твердження можна однаковою мірою віднести і до вибору одягу, і до вибору стрижки. Однак, немає нічого неможливого. Сьогодні ми дізнаємося, які стрижки можуть підійти пишнотілим красуням.

Не секрет, що чим пишніші ваші форми, тим більше є певних нюансів, які не завадило б приховати від очей оточуючих. Отож, як правильно підібрати стрижку пишненьким жінкам? На які поради стилістів варто звернути увагу?

Намагайтеся уникати зібраного у хвіст довгого волосся, безформних зачісок і стрижок, які неприявливо висять уздовж обличчя, а також надмірного об'єму. Ці образи не тільки не додадуть вам привабливості, а лише погіршать ситуацію, виставивши напоказ всі існуючі вади.

Для більшості пишних дам волосся довжиною до плечей — справжнє табу, особливо, якщо природа наділила вас завитками і локонами.

З повною фігурою цілком поєднується як коротке, так і довге волосся, проте в цьому випадку краще забути про пряме волосся і стрижки без обсягу. Якщо ви зробите собі "прилизану" коротку стрижку, то ризикуєте отримати в результаті якийсь дисбаланс, за-

снований на великому тілі і маленькій голові. Те ж саме можна віднести до всіляких гладких пучків і хвостиків, оскільки такі укладання часто виглядають на повних відверто смішно.

При виборі будь-якої стрижки слід уникати прямих проділів, надмірної асиметрії, хоча невелика асиметрія, навпаки, втаєється.

Якщо ви ще думаєте, чи робити стрижку з "начосом" або без, то відповідь очевидна — "начосу" так! Проте він повинен бути безформним, гладким і прямим. Пишним жінкам краще віддати перевагу злегка об'ємному чубчику (зріджений, градуний, косий). Для того, щоб отримати легкий і повітряний чубок, можна викорис-

• Ради-поради

товувати щипці великого діаметру.

Стежте, щоб найширша частина обличчя не співпадала за розмірами з найширшою частиною обраної стрижки. Спробуйте обіграти ситуацію за допомогою фігурних і косих проділів, що привнесе в образ певну асиметрію і додатково витягне обличчя.

Якщо для вашого повного обличчя характерна зайва округлість, то доцільніше уникати стрижок, які будуть акцентувати увагу на вилиці, оскільки такі образи візуально лише повнитимуть вас. Для того, щоб обличчя виглядало більш миловидним, навпаки, вилиці необхідно ховати, наприклад, під бічними видовженими пасмами.

Як солити їжу?

* Юшку (уху) солять на початку варіння, а м'ясний бульйон — в кінці.

* Картоплю в мундірі солять на початку, а кашу краще солити в кінці приготування.

* На початку приготування не можна солити страви з квасолі, щоб не збільшити час приготування вдвічі, зате овочі на гар-

нір — морква або цвітна капуста — вийдуть смачнішими, якщо воду підсолити відразу.

* Сіль сприяє виділенню соків, тому не варто солити м'ясо і овочі задовго до приготування і вживання — вони можуть вийти сухуватими.

* Продукти, сік яких містять гіркоту (кабачки, капуста), мож-

на посолити перед приготуванням, щоб дати виділитися соку і злити його.

* Для прискорення розварювання твердих продуктів, таких, як м'ясо або боби, їх варять у несолоній воді. Якщо ж важливіше не дати продукту втратити форму, то воду краще підсолити.

На всі випадки життя

Якщо ви випадково розбили скло на дрібні осколки, то прибрати їх легко за допомогою пластиліну. Його потрібно просто покачати по тому місцю, де є розбите скло.

* Щоб почистити золото, його потрібно намастити губною помадою і добре протерти ганчіркою.

* Щоб складки на брюках збереглися до наступного прання, потрібно їх пропрасувати через ганчірочку, змочену в оцті. Або вивернути налиць, провести по лінії складки сухим милом, а далі вивернути на лицевий бік і пропрасувати.

* Будь-які забруднення дуже

добре відмиваються зі скла, якщо їх помити водою з кількома гранулами марганцівки.

* Щоб картопля в льосі не гнила, до неї потрібно покласти буряк, який вбиратиме зайву вологу.

* Щоб зберегти овочі від мишей, потрібно зробити невеликі м'ячики з будяків і розкидати на овочі.

* Щоб зберегти часник, потрібно його розділити на зубчики, скласти в банку, закрити капронною кришкою і поставити в холодильник.

* Щоб різнокольорові речі не полиняли під час прання, перед пранням їх потрібно замочити в 9%-му оцті на 10 хв.

• Народний цілитель

Хрін: пекучий і корисний

* При ангіні треба взяти шматочок хрону завбільшки з лісовий горіх, дрібно нарізати, залити 1/3 скл. окропу, накрити кришкою і дати настоятися 20 хв. Вспати трошки цукру і пити по 1 ч. ложці кілька разів на день маленькими ковтками.

* При атеросклерозі помити (але не тримати у воді) 250 г хрону, обсушити і натерти на тертці з великими вічками. Залити 3 л гарячої води і кип'ятити 20 хв. Відвар процідити і пити по 1/2 склянки, тричі на день.

* При невралгії, радикуліті, ішіасі і суглобовому ревматизмі накласти тертий хрін або його листки на хворе місце, накрити теплим вовняним шарфом і добре вклати.

* При підвищеному тиску 250 г вимитого і очищеного хрону натерти на тертці, залити

3 л холодної води і кип'ятити 15-20 хв. Пити по 100 мл 3 рази на день. Після кількох прийомів відвару кров'яний тиск нормалізується.

* При бородавках роблять примочки із кашки натертого хрону із сіллю.

Астрологічний прогноз від Івана Круп'яка з 14 по 20 березня

ОВЕН (БАРАН) (21.03 — 20.04) Будь-яка дрібниця може привести до непередбачуваних наслідків.

ТЕЛЕЦЬ (ТУР) (21.04 — 20.05) Можливі неочікувані зміни в професійному житті.

БЛИЗНЮКИ (ДВІЙНЯТА) (21.05 — 21.06) Якщо проблема буде здаватися складною, розділіть її на дрібні частини.

РАК (ЧИСТОВОД) (22.06 — 22.07) Керівництво буде прихильним та уважним до вас.

ЛЕВ (ЗВІРОЦАР) (23.07 — 23.08) З'явиться шанс наздогнати упущене, навіть якщо кар'єра не ладиться.

бажано. Не піддавайтесь на емоційні провокації, якщо не бажаєте стати безсилим.

ПАННА (ХЛІБОНОША) (24.08 — 23.09) Зусилля не пропадуть даремно.

ТЕРЕЗИ (КАНТАР) (24.09 — 23.10) Зможете покращити свій стан. Не завадить розвивати спостережливість та інтуїтивне розуміння інтересів оточуючих.

СКОРПІОН (ЗЕМЛЕДУХ) (24.10 — 22.11) Маєте шанс розвинути свій бізнес.

СТРИЛЕЦЬ (ЖОВНІР) (23.11 — 21.12) Необхідно втримати високий темп роботи. Це буде не так легко, бо всі думки будуть спрямовані в інше русло.

ловне правило — організувати робочий процес, щоб даремно не тратити час.

КОЗЕРІГ (ЦАПОК) (22.12 — 20.01) Різні ситуації будуть кликати вас корити вершини.

ВОДОЛІЙ (ВОДОНОС) (21.01 — 19.02) Якщо партнери роблять кроки назустріч, не шукайте в цьому чогось підозрілого.

РИБИ (20.02 — 20.03) Фортуна на вашому боці, однак може просто не прислухатися до голосу розуму.

Усміхніться

На будівництві зруйновано будинок. З'ясовують, чия вина. Підходять до цеглин:

— Ага! Це ви винні... Цеглини б'ють себе в груди: — Та ви що? Дивіться, які ми міцні. Ми тут ні до чого!

Підходять до піску: — Ага! Через тебе обвалився будинок. Ти винен! А пісок: — Та ви що? Я тут ні до чого.

Подивилися. Справді, гарний пісок і багато його начебто. Ідуть далі. Підходять до цементу: — Так! Це ти винен, що будинок впав! — А що я?! Чому це я?! Мене тут взагалі не було!

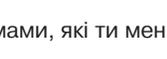
— Я надто гарна для тебе, ти мене не вартий! — Змий макіяж. — Тоді й поговоримо...

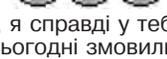
— Привіт, Ігоре. — Взагалі-то, я Олена. — А в мого чоловіка в телефоні ти Ігор.

Жінка за кермом — що зірка в небі: ти її бачиш, а вона тебе ні.

— Мила, чим це від тебе так чудово пахне? — Парфумами, які ти мені вчора подарував!

— Я тобі не дарував парфумів! — Дарував, дарував! Подивися в гаманець!

— Любий, я справді у тебе єдина? — Та ви сьогодні змовилися всі, чи що?

Advertisement for 'Українські Кросворди' magazine. Includes a crossword puzzle grid with clues in Ukrainian and a list of words to be found.

Advertisement for 'Подільське Слово' newspaper. Includes contact information for the editorial office, address, and subscription details.

A vertical crossword puzzle with a grid and a list of words to be found.

Про ту, що без надії сподівалась

Галина ЮРСА —
ТРР "Джерело".
Фото автора.

25 лютого 1871 році у Новограді-Волинському народилася дівчинка, яка увійшла в історію світової літератури як геніальна поетеса, перекладач, а ще активна громадська діячка — Лариса Петрівна Косач, яка у 13 років взяла псевдонім Леся Українка. Її перші поетичні твори ("Конвалія", "Сафо", "Літо краснее минуло" та ін.) публікувались у часописі "Зоря". Освіту Леся здобувала вдома у приватних вчителів. А французьку та німецьку мови вивчила з допомогою матері. У віці 19 років дівчина написала для своїх сестер "Стародавню історію східних народів". Двадцятирічною Леся Українка побувала в Галичині та Буковині й познайомилася з багатьма визначними діячами того часу. Подорожі до Німеччини, Італії, Єгипту, на Кавказ та Крим ще більше розширили кругозір талановитої письменниці.

Поетезія Лесі Українки ніжна, як світанкова роса. Водночас це і гостре слово. Бо й саме життя письменниці зіткане із страждань та боротьби із важкою недугою — туберкульозом кісток, на яку захворіла у дитячому віці та яка поклала її до могили такою молодю.

145 років з дня народження Лесі Українки у Тернопільській ЗОШ I-III ст. № 29 відзначили урочисто. Учні 8-А класу з класним керівником, учителем англій-

Учитель української мови та літератури Тернопільської ЗОШ I-III ст. №29 Олександра Степанівна Чіпак з учнями під час відзначення 145-ліття з дня народження Лесі Українки.

ської мови Ларисою Василівною Кутефою та вчителькою української мови і літератури Олександрою Степанівною Чіпак підготували тематичну годину "Без надії сподівалась" про життєвий та

творчий шлях Лесі Українки. Учні розповідали про цікаві моменти її життя, про зустрічі з українськими письменниками та громадськими діячами. Звучали вірші та уривки з поем, а також українська народ-

на пісня, твори світової класики, які на скрипці виконала Уляна Кафтан. Виступи дітей доповнили шкільні стінгазети, присвячені 145-й річниці з дня народження Лесі Українки.

• Семінари

Подорож у бібліотеку

"Людина, для якої книжка в дитинстві стала такою необхідною, як скрипка для музиканта, як пензель для художника, ніколи не відчує себе обділеною, збідненою, спустошеною".

(Василь Сухомлинський).

На базі Великогаївської ЗОШ I-III ступенів відбулося районне методичне об'єднання шкільних бібліотекарів загальноосвітніх навчальних закладів Тернопільського району. З настанням епохи інформаційних технологій, з появою інтернету книга, надрукована на папері, здається, втратила своє значення для людини, відійшла на задній план. Але це хибне враження.

Бібліотекар Великогаївської школи Ольга Новосад провела виховний захід "Подорож у бібліотеку" з учнями третіх класів та їх класними керівниками Наталією Середюк та Оксаною Гудимою, ознайомила з правилами користування бібліотекою та довідковим апаратом. Допитливі та енергійні діти поставили багато цікавих запитань до Королеви книги, взяли активну участь у вікторині прислів'їв про книгу. Потішними були танці "Гопачок", "Ча-ча" (художній керівник Михайло Качан, музичний супровід Марії Яреми та Наталії Сагаль). Маленькі гномики, ролі яких виконали учні 2 класу із класним керівником Наталією Гординською повернули усіх у казку, адже всі ми родом із дитинства. Після такого різноманітного заходу, гадаємо, кожен зможе відповісти на запитання: що ж то за країна, якої немає на карті? Ця країна — бібліотека.

Бібліотекар Острівської ЗОШ I-III ступенів Мар'яна Гудзь поділилася досвідом роботи у програмі "Шкільний підручник" та в комп'ютерному класі покровоково провела практичний тренінг. Методист Тернопільського районного методичного кабінету Надія Савицька відзначила роботу бібліотекаря Ольги Новосад, надала методичні рекомендації, зобов'язала усіх бібліотекарів Тернопільського району покращити роботу у програмі "Шкільний підручник".

За матеріалами творчої групи шкільних бібліотекарів Тернопільського району.

Учні Великогаївської ЗОШ I-III ступенів представили учасникам семінару "Подорож у бібліотеку".

Шкільні бібліотекарі Тернопільського району під час семінару на базі Великогаївської ЗОШ I-III ст.

Вітаємо з днем народження методиста Тернопільського РМК Оксану Марківну РОМАНЮК, бухгалтера Тернопільського РМК Мирославу Зіновівну КІСІЛЬ, старшого економіста відділу освіти Тернопільської РДА Андрія Олексійовича КОЗАЧУ, інженера господарської групи Галину Петрівну КУЗИК.

Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні грама бід, ні крапельки страждань.

З повагою — колективи відділу освіти Тернопільської РДА і Тернопільського РМК.

Щиро вітаємо з днем народження хресного батька, кума Андрія Михайловича МАКУХА з с. Смиківці Тернопільського району.

В святковий день прийміть вітання
Та найширші побажання
Здоров'я, щастя та добра,
Наснаги, успіхів, тепла.

З повагою — похресник Андрій, кум Юрій з сім'єю.

Вітаємо з днем народження заступника головного лікаря ТРТМО з лікувальної роботи Віталія Михайловича САХАНА, анестезіолога ТРТМО Тараса Миколайовича СИНІЦИНА, лікаря загальної практики-сімейної медицини Галину Василівну СОКОЛОВСЬКУ, медсестер Любов Олександрівну ДУДКУ, Тетяну Володимирівну ЗЬОЛУ, Марію Василівну КОВАЛЬЧУК, Ольгу Павлівну КУБІВ, Мар'яну Анатоліївну Дідух, Тетяну Іванівну КУЛЬЧИЦЬКУ, молодшу медсестру Любомиру Євгенівну ЮЗВУ, лікарів загальної практики-сімейної медицини Великоберезовицької АЗПСМ Ірину Ярославівну САМПАРУ і Оксану Олександрівну ЗВАРИЧ, фельдшера ФАПУ с. Біла Ольгу Олегівну КАДУК.

Достатку в домі Вам рікою,
В родині — злагоди й тепла,
В душі і серденьку — спокою,
Здоров'я, щастя і добра!

З повагою — колектив Тернопільського районного територіально медичного об'єднання.

Колектив Довжанківської ЗОШ I-III ст. щиро вітає з 30-річчям учителя математики і фізики Микола Володимировича БІЛОГО.

Здоров'я, щастя зичим не на рік,
На все життя бажемо Вам щиро,
Щоб радісним і довгим був Ваш вік
З добром, любов'ю, спокоєм і миром.

Колектив Острівської ЗОШ I-III ст. вітає з днем народження заступника директора з навчальної роботи Христину Миколаївну ГАЛКОВСЬКУ.

Хай ладиться скрізь: на роботі, в родині,
Щоб радісний настрій у серці не згас,
Все світле, гарне, що треба людині,
Нехай неодмінно приходить до Вас!
Хай щастя приходить і летить рікою,
Хай горе обходить завжди стороною,
Хай доля дарує Вам довгі літа,
А в серці завжди хай живе доброта!

Щиро вітаємо з днем народження фельдшера ФАПУ с. Домаморич Тернопільського району Оксану Іванівну БРОЖИНУ.

Нехай волошками цвітуть літа прекрасні,
Нехай здійсняться тисячі бажань,
Щоб доля дарувала тільки щастя,
Ні грама бід, ні крапельки страждань.
Життя хай квітне, мов вишневий сад,
І кожен день усміхнено радіє,
А доля подарує зорепад
Здоров'я, миру, успіхів, надії.

З повагою — педагогічний колектив НВК "Домаморичської ЗОШ I-II ступенів-ДНЗ".